

Pri odhodu na počitnice

Da ne bo jeze in razočaranja, očitkov in nepotrebnih družinskih sporov, naročite takoj »Glas naroda«. Pri odhodu ne pozabite sporočiti upravi — nebotičnik — svojega novega naslova!

Mesečna naročnina 25 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 3855. — Ček, račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Št. 66

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v soboto, dne 6. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Naiprej nov tiskovni zakon

V svoji deklaraciji je vlada obljubila tudi nov zakon o tisku. Ker označuje izvenparlamentarna opozicija nov zakon o tisku, ki bi dal časopisju več prostosti, kot enega svojih minimalnih pogojev za sodelovanje v parlamentu, smemo upati, da bomo tudi v resnici novi zakon o tisku kmalu doživeli.

To je tem bolj potrebno, ker je novi tiskovni zakon naravnost pogoj, da bodo tudi vsi drugi zakoni, ki jih obljublja vlada in ki so enako nujno potrebni, tudi dobri in res v korist naroda. Kajti najprej je treba omogočiti svobodno diskusijo, najprej je treba dati možnost, da ljudje svobodno izrekajo svoje mnenje in šele potem je tu nekaj jamstva, da bodo novi zakoni kvalitetni. Tako n. pr. bi bil novi volilni zakon potreben zelo temeljite diskusije, ker v primeri s sedanjim, izgleda v resnici precej idealen, dejansko pa je bilo za časa njegovega obstoja proti njemu dosti in zelo tehtnih ugovorov. Zato ni kar brez ugovora sprejeti zahteve, da se stari volilni zakon čisto v stari obliki zopet obnovi. Če že dobimo novi volilni zakon, zakaj ne bi potem dobili res dober volilni zakon, ki ga ne bi bilo treba več izpreminjati!

Pa vrnimo se k tiskovnemu zakonu, ki je res potreben prav temeljite reparačure. Sedanji tiskovni zakon je prav za prav le pretrana reakcija na stari avstrijski zakon, ki je v nekaterih stvareh dovoljeval res malo veliko svobodo. Tako so se po prejšnjem zakonu vlekl procesi silno dolgo in se kar niso mogli nehati, in če se je obtoženemu piscu ali odgovornemu uredniku dokaz resnice čisto ponesrečil, mu je bilo treba le izjaviti, da inkriminiranega članka ni bral in obsojen je bil le z manjšo denarno globo zaradi zanemarjanja dolžne uredniške pazljivosti. Zasebna napadena stranka je mogla na ta način le izjemoma priti do zadoščenja.

Sedanji tiskovni zakon je hotel to napako odpraviti, šel pa je pri tem tako daleč, da je sploh onemogočil vsak dokaz resnice. Že itak je težko doprinesli 100 odstoten dokaz resnice, po sedanjem tiskovnem zakonu pa je to sploh nemogoče, ker mora obtoženi novinar v osmih dneh po prejemu obtožnice podati ves dokazni material. Tožitelj pa more še svobodno vlagati vedno nove ugovore proti zagovoru obtoženega urednika. Tako je novinar v mnogo težjem položaju kot vsak drugi in njemu se kar a priori podtika mala fides. Samo za novinarja ne velja, da je napisal članek po svojem najboljšem prepričanju, pa čeprav nastopa v zadevi, ki se tiče edinole javnosti in čeprav nima na vsej zadevi niti najmanjših osebnih interesov.

Druga, silno težka napaka sedanjega tiskovnega zakona je, da s svojimi velikimi odkodninskimi kaznimi naravnost dela iz tožb proti listom dobre kupčije. Kaj so vse v tem pogledu doživeli samo slovenski listi, bi zadostovalo, da se že samo zaradi teh izkušenj izpremeni zakon. Saj so morali plačati težke tisočake ljubici morilca, ki je znala izkoristiti tiskovni zakon.

Ni mogoče na tem mestu naštetih vseh številnih napak, ki jih je praksa razkrila v sedanjem tiskovnem zakonu, ker bi to predaleč privedlo. A tudi nejasnost sedanjega tiskovnega zakona, ki jo je še silno poostriala neenotna judikatura, zahteva čim prejšnjo revizijo sedanjega tiskovnega zakona.

Zato bi bilo nad vse želeli, da bi vlada čim prej sklicala anketo o novem tiskovnem zakonu in bi pri tej anketi poverila glavno besedo novinarjem, ki so na svoji koži najbolj občutili vse napake sedanjega tiskovnega zakona. Ni treba se bati, da ne bi novinarji znali, kaj je mogoče v sedanjih časih zahtevati in dobiti in kaj ni mogoče. Tudi ni treba misliti, da so novinarji tisti, ki bi hoteli zlorabiti svobodo tiska za osebne napade. Ogromna večina vseh teh napadov je izšla iz novinarskih vrst in novinar je moral samo odgovarjati za nje.

Odmevi vladne deklaracije

Večina poslancev ie za vlado — Ne zadovoljni so ekstremni unitaristi — Razočarana Združena opozicija —

JNS molči

Vodstvo jugoslovanske nacionalne stranke o vladni deklaraciji molči. Zdi se, da se ne more orientirati z ozirom na novo nastali politični položaj.

Kaj je z reorganizacijo JNS

Da se v zadnjem času zelo poskuša izvesti reorganizacijo JNS — in capite et in membris, kakor pravi »Jutro« — dokazujejo vedno bolj številna in konformna poročila listov. Velik del teh poročil sloni večinoma le na ugibanjih, zato jih je treba tudi temu primerno oceniti. Vendar pa je vredno, da se zapiše, kar o tem poročajo »Novosti«, ki so imele doslej zelo dobre zveze z voditelji JNS.

Z reorganizacijo JNS, odnosno z oživiljenjem JNS, gre zelo težko, pravijo »Novosti«. V glavnem bi želeli vstajenje te stranke bivši demokrati. Vodstvo stranke, odnosno radikalni del tega vodstva, pa je mnenja, da je treba pustiti sedanje stanje in čakati na nadaljnji razvoj razmer. Trdi se celo, da je tudi dr. Marinković tega mnenja. On se sedaj ne nahaja v Beogradu, in menda je to vzrok, da hoče večina bivših demokratov reorganizacijo stranke. Vendar pa se bo ta reorganizacija — kakor že omenjeno — zelo težko posrečila, ker so radikalni člani vodstva čisto nasprotnega mnenja, a ti tvorijo večino. Po nekaterih vesteh pa se skuša doseči sporazum med bivšim glavnim odborom JNS in pristaši g. Jevtića.

Ali bo ustanovljena jugoslovanska radikalna zajednica

Vesti listov o nameravani ustanovitvi Jugoslovanske radikalne zajednice, kot skupne stranke radikalov in pristašev dr. Korošca in dr. Spaha, si zelo nasprotujejo. Po svojem stanku z dr. Korošcem je izjavil dr. Marković Laza, da se dela na ustanovitvi te zajednice ter odločno demantiral nasprotno vest »Politike«. Ta pa je nato znova trdila, da do te zajednice ne pride. Nasprotno pa je »Vreme« znova trdilo, da bo do te zajednice le prišlo. »Obzorje« pa piše, da je treba bolj verjeti informacijam »Politike«. Dr. Spaho in dr. Korošec pač ne bosta žrtvovala svoje organizacije, to pa preprečuje nastanek nove zajednice.

Ustanavljanje novih klubov

Beograd, 5. julija. b. Danes ob 18. je bila v predsedstvu ministrskega sveta konferenca, kateri so prisostvovali nekateri ministri vlade g. Stojadinovića in okrog 20 poslancev. Na tej seji, kateri je predsedoval g. minister Djuro Janković, se je pretresalo bodoče stališče vlade, posebno z ozirom na ustanovitev novih klubov in vprašanje kandidatske liste za jutrišnjo sejo Narodne skupščine.

Beograd, 5. julija. b. V zvezi z današnjo izjavo zemljoradniškega vodje Voje Lazića, smo dooznali, da bodo zemljoradniki konsenzkventni in bodo izstopili iz Jugoslovanskega kluba in osnovali samostojen klub, ki bo štel okrog 15 članov, kakor se to predvideva Poleg tega bodo osnovali tudi poslanci okrog Janka Baričevića samostojen klub, tako da bo Narodna skupščina razdeljena na tri do štiri poslanske klube.

Klub senatorjev JNS

Beograd, 5. julija. b. Včeraj popoldne in danes popoldne zboruje klub senatorjev Jugoslovanske nacionalne stranke, ki je razmislil o politični situaciji. O tej konferenci je klub izdal sledeči komunikat:

V teku včerajšnjega in današnjega dne je bila pod vodstvom senatorja Koste Timotijevića seja Kluba senatorjev JNS. Na tej seji so bile sprejete prijave vseh novo izvoljenih senatorjev. Nadalje se je razpravljalo o tehničnih vprašanjih. Po diskusiji, na kateri so se obravnavali tudi aktualni problemi, je bilo sklenjeno, da se naj konstruiranje kluba izvede ob priliki bodoče plenarne seje senata.

Beograd, 5. julija. b. V vseh političnih krogih, tako v parlamentarnih kakor tudi izven parlamentarnih, se je danes zelo živahno razpravljalo o vladni deklaraciji, ki je bila včeraj prečitana na seji Narodne skupščine v imenu kraljevske vlade od dr. Milana Stojadinovića, predsednika vlade. Danes je veliko število članov zbornice bilo zbranih po vseh klubskih prostorih, kjer je deklaracija naletela na dokaj simpatičen sprejem. Večina poslancev, ki se je že opredilila za novo vlado, vidi v novi vladi na principu vladne deklaracije nadaljevanje tistega programa, ki ga je imela v glavnem tudi prejšnja vlada g. Bogoljuba Jevtića. Posebno podčrtujejo, da stoji tudi sedanja vlada strogo na osnovi obstoječe ustave ter državnega in narodnega edinstva. Zato smatrajo, da je sedanja vlada v bistvu samo podaljšana prejšnja vlada in jo bodo podpirali v vsem tudi nadalje. Vladna deklaracija pa je v drugem delu poslancev vzbudila nezadovoljstvo, predvsem zemljoradnikov okrog Voje Lazića, Dimitrije Vujića ter takozvanih jugoslovanskih fašistov, ki jim načeljuje dr. Janko Baričević. Zemljoradniki so nezadovoljni zaradi tega, ker deklaracija ne napoveduje v svojem tretjem delu, kjer govori o reševanju gospodarskih vprašanj, nikakih konkretnih napovedi. Njihov vodja Voja Lazić, podpredsednik Narodne skupščine je dal časnikašem tole izjavo:

Kaj pravi Voja Lazić?

»Z vladno deklaracijo niso zadovoljni široki sloji naroda. V deklaraciji ni naglašeno niti eno principijelno stališče na obstoječe probleme. Na noben način ni rešeno vprašanje kmečkih dolgov, rešitev dolgov obrtnikov in trgovcev, niti z eno besedo ni omenjeno zadrugištvo, kar pomeni, da vlada zadrugištva niti ne načenja. Niti z eno besedo niso omenjena delavska in socialna vprašanja, dasi je nastopila največja brezposelnost, kakršne ne pomnimo od vojne dalje. Zato smatramo, da te vlade ne moremo podpirati. Jugoslovanskim fašističnim poslancem je deklaracija premalo ostrá z ozirom na principijelna vprašanja jugoslovanske politike.«

Deklaracija in Združena opozicija

Na največje nezadovoljstvo pa je naletela vladna deklaracija pri takozvani Združeni opoziciji dr. Vladka Mačka, Ljube Davidovića, Venčeslava Vilderja in dr. Dragutina Jovanovića, ki je dosedaj rezervirala svoje mišljenje, pa sedaj, ko je vladna deklaracija tu ter se iz nje jasno vidi pot, po kateri namerava hoditi sedanja vlada, ne more več preko rezerviranosti. Vaš dopisnik se je razgovorjal z ljudmi, ki stoji zelo blizu opozicije in ti so izjavili:

Vladna deklaracija ne more zadovoljiti, ker je izrečno poudarila edinstvo. Borba dr. Vladka Mačka je vedno šla in še gre za tem, da se zruši jugoslovanski unitarizem, naravno je torej, da po tej vladni jasni izjavi, nikakor ne moremo sodelovati z vlado dr. Milana Stojadinovića niti vladni olajšati stališče, kakor je opozicija napovedovala pred deklaracijo. Izvedba političnih zakonov bo samo olajšala njihovo nadaljno borbo za rušenje jugoslovanskega unitarizma. Posebno nezadovoljni so frankovci, ki jih je deklaracija naravnost razočarala in napovedujejo ekstremno opozicijsko stališče.

Novi problemi vstajajo v našem javnem življenju in samo na podlagi svobodne diskusije je mogoče te probleme pravilno rešiti. Pogoj svobodne diskusije pa je svoboden tisk in zato je novi tiskovni zakon od vseh novih zakonov najpotrebnejši.

Današnja številka vsebuje:

Najprej nov tiskovni zakon
Slovenske meščanske šole vodijo v državi
Ob stoletnici Čopove smrti
XIII. mednarodni zadrž. dan
Tezavriranje denarja pri denarnih zavodih

Vreme

v naši državi dne 5. 7. 1935.

K r a j	Barometer	Temperatura		Padavine v m/m
		najnižja	najvišja	
Ljubljana . .	765.4	16	30	—
Maribor . .	764.0	15	25	—
Zagreb . .	764.8	19	29	—
Beograd . .	764.3	18	32	—
Sarajevo . .	764.5	17	28	—
Skopje . .	762.9	18	34	—
Split . .	761.5	24	35	—
Kotor . .	761.7	20	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Novi Sad: Izpremenljivo oblačno, mestoma močan veter, mogoče bodo nalivi, posebno v položnih predelih. Temperatura se bo nekoliko izpremenila. Sonce vzhaja ob 3.56 in zahaja ob 19.27.

Dunaj: V vzhodnem robu Alp izpremenljivo oblačno, nobene bistvene temperaturne izpremembe. V Južnih Alpah pretežno jasno in toplo.

Vest o konf. iacijah ordinarna kleveta

V svežem spominu je še, kdo je začel v Jugoslaviji s konf. iacijami in internacijami. Prav tako pa tudi še ni pozabljeno, da je baš vlada g. Jevtića napravila s tem režimom konec. Sedaj pa pridejo neki listi, ki so s tako silovito vno mo služili režimu interniranja in konfiniranja ter si upajo z ordinarno izmišljotino blatiti bivšega predsednika vlade in nekatere njene člane, da so pripravljali internacije vodilnih politikov, ki so nasprotovali njih politiki.

Bila pa je ta vest vrhu vsega še tako abotna, da so imeli resni ljudje na njo le pomilovalen nasmeh. Zato smo tudi na gorostasno vest o nameravanih internacijah vlade g. Jevtića, ki jo je »Slovenski Narod« serviral na posebno poudarjen način, odgovoril le s citatom »Obzora« in pa z dokazom, kako zna samovoljno citirati »Slovenski Narod« tuje liste. Smatrali smo za ponižujoče, če bi na takšno vest odgovarjali z vsjo resnostjo.

Toda v naših zastrupljenih političnih razmerah je mogoče, da tudi najbolj glupa vest najde ljudi, ki ji verujejo, pa najsi bi bili tudi sicer resni ljudje. Zaradi teh ljudi, bodi zato povedano z vsem poudarkom, da smo poblašeni izjaviti od najbolj informiranih oseb, proti katerim je bila naperjena tudi ta izmišljotina, da je vest o nameravanih internacijah okrog teh politikov čisto gladko izmišljena in da je ordinarna neresnica. Niti predsednik vlade, še manj pa minister dr. Marušić nista nikdar niti mogla niti hotela misliti na uporabljanje takšnih političnih sredstev. Pa jih tudi ne bi potrebovala, ker so tisti ljudje, ki bi danes hoteli biti politični mučeniki na drug način, tako politično malo pomembni, da so proti njim takšna sredstva nepotrebna, ker so že sami izgubili davno ves kontakt z narodom. Njih ni treba konfinirati, temveč pustiti med narodom, pa jim bo najbolj onemogočeno vsako politično delo!

Številne interpelacije

Beograd, 5. julija. b. V teku današnjega dne je bilo vložnih od strani narodnih poslancev več interpelacij na resorne ministre. Poslanec Vekoslav Miletić je vložil interpelacijo na ministra za javna dela, v kateri se zavzema za potrebe krajev, ki so brez vode, v južnih krajih države in na otokih. Poslanec Krstić je vložil interpelacijo na finančnega ministra, v kateri pleđira za obdavljenje sensalov, ki kupčujejo z živino na tuj račun. Poslanec Lazić in tovariši so vložili interpelacijo na predsednika kraljeve vlade, v kateri opozarjajo na nizke cene poljedelskih produktov in zahtevajo energične mere, da se zaščiti poljedelstvo. Poslanec Dragutin Janković je vložil interpelacijo o kmečkih dolgovih. To interpelacijo je podpisalo tudi mnogo zemljoradniških poslancev.

Moč vlade bodo merili danes

BEograd, 5. julija. b. Za jutrišnju sejo Narodne skupštine, na kateri bo debata o poročilu verifikacijskega odbora ter izvolitev skupščinskih odborov Narodne skupštine, vlada v tukajšnjih krogih izredno zanimanje. Na tej seji se bo pokazalo v številnih pravo razpoloženje skupštine. Vlada bo predlagala v vse odbore svojo kandidatno listo. Vodstvo za sestavljanje kandidatne liste je poverjeno ministru brez listnice Djuri Jankoviću. Če liste ne bodo ustrezale vsem poslancem, bodo predložene tudi druge kandidatne liste od zemljoradniške stranke, podpirane od jugoslovanskih fašistov. Jutri se bo videlo, s kakšnim številom lahko vlada računa in kako močna bo opozicija.

Glasovi o vladi

»Politika«: Najobširnejši komentar k vladni deklaraciji je objavila »Politika«. Ni pa to komentar v pravem smislu besede, temveč bolj reportaža o tem, kar se je govorilo med političnimi ljudmi o deklaraciji.

V glavnem poroču »Politika«: Z vladno izjavo o nadaljevanju doseganja zunanje politike, je bilo vse zadovoljno. Skupščina je tudi z zadovoljstvom sprejela, da se bo vodila notranja politika na podlagi ustave iz leta 1931. Pripominjala pa se je, da morda s tem ne bo zadovoljna opozicija. Vendar pa se je temu nasprotno poudarjalo, da se mora vsaka vlada ravnati po ustavi in enako tudi po vseh pozitivnih zakonih.

Vlada g. Stojadinovića je bila ustanovljena za konstruktivno delo in nosilec vladne politike so dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho. Ti ljudje so na eni liniji, njih težnja pa je, da se podlaga vlade še razširi in da se zlasti ne zaprejo vrata v parlament oni opoziciji, ki se ni prišla v skupščino. Več, kakor je v deklaraciji objavljeno, opozicija niti ni mogla pričakovati. Vlada dr. Stojadinovića še ni vlada sporazuma, ker more priti do širokega sodelovanja v notranji politiki šele potem, ko bodo končani predhodni politični posli. Posebno dobro pa je bil sprejet oni del vladne deklaracije, ki govori o volili blagopokojnega kralja, ko pravi deklaracija, da mora nad izvajanjem tega volila čuvati ves narod, ne pa posamezniki ali samo vlada.

Tudi »Vreme« je objavilo daljši komentar, ki pa je prav za prav samo slavošpev vladi, dočim iz vladne deklaracije v glavnem ponavlja le njene najvažnejše odstavke, ki jih hvali zaradi njih jasnosti in konciznosti.

Zagreb nezadovoljen?

Zaenkrat poroču o vtisu vladne deklaracije v Zagrebu samo beograjska »Politika«, ki pravi, da deklaracija ni napravila posebnega vtisa. Paus glede samouprave ni zadovoljen, ker je te obljubeval že dr. Srškić. Nadalje niso v Zagrebu zadovoljni, ker ni vlada povedala, v katerem duhu bo izpremenila od nje navedene politične zakone, kajti to je najvažnejše. Zato mora opozicija še nadalje ostati rezervirana in čakati na nadaljnji potek dogodkov. Na drugi strani pa je tudi Zagreb mnenja, da ni vlada rekla vsega, ker je dolžna, da dela s sedanjim parlamentom. Nadalnje postopanje opozicije bo odvisno od tega, kako bo vlada začela svoj napovedani program praktično izvajati.

»Jutarnji list« ni objavil nobenega komentarja, vendar pa je iz načina objave deklaracije mogoče sklepati, da je sprejel deklaracijo simpatično. »Obzor« pa je na uvodnem mestu mesto uvodnika objavil meteorološko poročilo. Da ne čisto iz svoje volje, je jasno.

»Slovenec«

je objavil obširen komentar, ki mu je dal naslov »Izraz volje in moči«. Hvali, da ni deklaracija dolgovozna in gostobesedna, kar so bile doslej redno vse deklaracije. Nato zlasti podčrtava notranje politični del deklaracije ter pravi, da bo vlada, v kateri je dr. Korošec svoje obljube tudi držala. To tudi že dokazujejo ravno izvedene amnestije. Če smo bili preje skeptični ob vseh vladnih deklaracijah, imamo sedaj za upanje v vlado, ker so v njej močje, ki so se dvignili samo z zaupanjem naroda. Še obširnejši komentar pa je dal »Slovenec« politiki nove vlade v uvodniku »Amnestija«, ki jo je izdala sedanja vlada in ki jo označuje »Slovenec« kot dejanje politične modrosti in političnega poguma.

»Jutro« še ni objavilo komentarja, temveč se je samo v naslovu obregnilo ob slovenske poslance. »Slovenski Narod« pa ponatiskuje »Vreme«, ki je menda postal njegov »lajbžurnal«.

»Slovenskemu Narodu« za klobuk

Prijatelj iz Knafove ulice menda ne more pozabiti lekcije, ki smo mu jo dali zaradi njegovega slabega ponatiskovanja »Vremena«. Zato se je zopet zaletel v nas, češ da smo poročali, da so bile Jevtiću prirejene izredno živahne ovacije, ko pa vendar »Vreme« poroča, da je samo en poslanec zaklical »Živio Jevtić!« Ne moremo pomagati, če »Slovenski Narod« zopet nima sreče, ker več ko na »Vreme« damo mi in še marsikdo na »Politiko«. In ta poročila, da se je na klic posl. Milovanovića: Živio Jevtić odzvalo gotovo število poslancev. — Zagrebške »Novosti« pa kar naravnost pravijo, da je bilo teh poslancev okoli 40.

Habsburžani strašijo

Vprašanje njih vrnitve je mednarodno vprašanje Sestanek Starhemberg-Mussolini

Pariz, 5. julija. AA. »Tempo« komentira sklep avstrijske vlade o Habsburgih in pravi, da je krivo mišljenje, da bi bila to prva etapa za obnovo monarhije v Avstriji. Vprašanje habsburške restavracije je mednarodno in se da urediti le sporazumno z vsemi činitelji, ki so zainteresirani pri ohranitvi miru v osrednji Evropi. Seglasje se v tem pogledu še ni doseglo.

Razen tega se dunajska vlada in Avstriji zavedajo, da bi nepričakovana restavracija Habsburžanov povzročila mednarodne konflikte. Nekateri ljudje v Avstriji mislijo, da bi Habsburgi na Dunaju znatno koristili avstrijski državi, toda vpoštevati je treba pomisleke sosedov, ki se imajo za svoj obstoj ali teritorialno povečanje zahvaliti polomu bivše dvojne monarhije.

Najprej predsednik...

London, 5. julija r. Današnji londonski jutranjiki prinašajo od svojih dunajskih dopisnikov obširna poročila o skorajšnji restavraciji Habsburgov na avstrijskem prestolu. Pri tem naglašajo, da se je med dunajsko vlado in zastopniki bivše habsburške dinastije dosegel sporazum, da se Habsburgom vrnejo njihova zasebna imetja.

Diplomatski urednik »Daily Herald« posveča vrnitvi Habsburgov v Avstrijo uvodnik in pravi: Včeraj je prišlo do dramatskega koraka v obnovi Habsburgov v Avstriji. Prihodnji korak utegne biti jesenska izvolitev nadvojvode Otona za predsednika avstrijske republike. Če bi pa Otonova mati iz ponosa tega ne dovolila, nadaljuje »Daily Herald«, se zna zgoditi, da bodo v Avstriji ukinili predsedstvo republike in izvolili Otonovega strica princa Evgena za regenta.

List piše nato, da je avstrijski poslanik v Londonu baron Frankenstein prišel v britansko ministrstvo zunanjih zadev in ga obvestil o sklepih svoje vlade glede Habsburgov. Diplomatski urednik »Daily Herald« zaključuje svoj članek z besedami: Dunajska vlada je to storila v času, ko se muče desetstotit italijanskih čet na avstrijski meji na dozdnevni vojaški vajah. Te čete pa so, o tem so vsi prepričani, dejansko pripravljene braniti avstrijske pravice pri ureditvi habsburgovskega vprašanja tako, kakor se bo Avstriji najbolje zdelo. Ni dvoma, pravi »Daily Herald«, da bodo države Male antante proti temu protestirale.

V Parizu govore

O tajni poljsko-nemški pogodbi

Pariz, 5. julija. Havas poroča: Listi tudi danes mnogo pišejo o berlinskem obisku poljskega zunanjega ministra Becka. Pri tej priliki omenjajo tudi nekako poljsko-nemško tajno pogodbo.

»Journal« je videti zaradi tega precej nejevoljen. Poljski zunanji minister, po trditvah tega pariškega lista, ni hotel sprejeti berlinskih dopisnikov francoskih listov. Glede izjave, ki jo je dal Beck berlinskim poročevalcem, pravi list, da je sestavljena v splošnih frazah in da

Nameščenja

Beograd, 5. julija. b. V ministristvu za finance je postavljen za katastrskega inspektorja Jager Luka. Za katastrskega geometra pa Albin Kelb. Pri direkciji financ iz Dravske banovine je postavljen za katastrskega geometra Drenovec Fran, pri savski finančni direkciji je postavljen za viš. katastrskega direktorja v V. skupini Vilko Smit, pri Drinski finančni direkciji je postavljen za višjega geometra Dragutin Žirovnik, pri dunavski finančni direkciji je postavljen za geometra v VII. skupini g. Zdravko Grafenauer.

Beograd, 5. julija. b. Postavljena je za uradniško pripravnico drž. zdravilišča na Vencu Marija Vind, dosedaj v Domu narodnega zdravlja v Mariboru.

Beograd, 5. julija. b. Za svetnika v 4. skupini 2. stopnje pri kraljevem poslanstvu v Budimpešti je napredoval Bernard Josip.

I. mojstrski šahovski turnir

Beograd, 5. julija. b. Danes ob pol 21. se je v palači Kolarčeve ljudske univerze otvoril I. mojstrski šahovski turnir za šampionat kraljevine Jugoslavije. Otvoril ga je g. Stevan Čirić, predsednik Narodne skupštine. Prisostvovalo je izredno veliko število šahistov, ki so z navdušenjem pozdravili 16 šahovskih favoritov, ki se bodo pomerili med seboj za prvenstvo v Jugoslaviji. Šahovski turnir bo trajal do 25. t. m.

UGANKA.

Katero mesto je v Dravski banovini pomembnejše od Ljubljane? Radovljica, ker ima bolj prikupen mandat.

Francosko stališče

Pariz, 5. julija. Havas poroča: Predsednik vlade in zunanji minister Laval je sprejel jugoslovanskega poslanika Spalajkovića. Govorila sta po vsej priliki o avstrijskem sklepu, ki razveljavlja dosedanj habsburški statut.

Kakor je znano, je Laval 15. marca izjavil o habsburškem vprašanju, da se francoska politika v tem vprašanju sklada s stališčem Male antante.

Pooblaščen krogi smatrajo, da se francosko stališče v tem vprašanju ni izpremenilo.

Titulescu: Mala antanta proti

London, 5. julija. »Star« poroča, da je romunski zunanji minister Titulescu pri svojih razgovorih s člani britanske vlade izjavil, da bo Mala antanta kar najostreje nastopila zoper restavracijo Habsburgov v kakršnikoli obliki.

Sumljivi obiski

Bruselj, 5. julija. AA. Včeraj sta prispela v Bruselj luksemburška velika vojvodinja in princ Feliks Luksemburški. Popoldne sta se odpeljala na grad Stenokeerz. V Bruslju so se razširili glasovi, da je ta obisk v zvezi z ukinitvijo izjemnega zakona o Habsburgih. Princ Feliks Luksemburški je namreč varuh mladoletnih habsburških princev.

Starhemberg — Mussolini?

Pariz, 5. julija. Havas poroča iz Rima: Med tem ko so se snoči v italijanskih krogih trdovratno zavračali glasove o bližnjem obisku avstrijskega podkancelarja kneza Starhemberga, je ponoči prišlo poročilo, da je knez Starhemberg snoči že prispel v Benetke. Po poročilu dopisnika DNB-ja je zelo verjetno, da bo imel knez Starhemberg nov razgovor z Mussolinijem.

Rim, 5. julija. Knez Starhemberg, ki je včeraj prispel v Benetke na krajše počitnice, odpotuje 13. julija v Rim, kjer ostane nekaj dni. Pri tej priliki bo pregledal taborišče avstrijske mladine v bližini Rima. Tu se bo obenem sestel s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem.

Beck ni hotel sprejeti francoskih novinarjev

ni treba ne preenjevati ne podcenjevati pomena Beckovega berlinskega obiska.

»Matin« pravi, da ni Beckov obisk v Berlinu pokazal nikakega konkretnega rezultata, čeprav Poljaki trde, da je Beck s tem obiskom izvršil pomembno politično potovanje

Beck — Göring

Varšava, 5. julija. Pat poroča iz Berlina, da je včeraj popoldne obiskal poljski zunanji minister Beck predsednika pruske vlade generala Göringa v njegovi vili v berlinski okolici.

Abesinija je zaprosila Ameriko za posredovanje

LONDON, 5. julija. Reuter poroča iz Addis Abebe, da je abesinska vlada danes obvestila angleškega poslanika v Addis Abebi, da je zaprosila Združene države Severne Amerike za posredovanje v njenem sporu z Italijo.

V tukajšnjih krogih smatrajo položaj za tako resen, da ne bo Anglija ukrenila nobenega novega koraka brez predhodnega posvetoovanja s Parizom.

Japonsko poslaništvo v Abesiniji

Tokio, 5. julija. AA. Japonska vlada bo otvorila svoje poslaništvo v Abesiniji začetkom 1936. leta.

Oglasi v »Glasu naroda«

imajo siguren uspeh!

O samostalnem delokrogu banovinske samouprave

Značaj države zavisi dobron del od tega, kakšna je kompetenca pokrajinskih samouprav. Vsekakor spada v kompetenco takih samouprav pospeševanje javnih, na pokrajinsko zaednico se nanašajočih interesov s lastnimi finančnimi sredstvi. Ako ti posli povsem prevladujejo, govorimo o ekonomskem tipu pokrajinske samouprave. Ker gre pri pospeševanju izrazito pokrajinskih koristi s pokrajinskimi sredstvi pač za take naloge, ki jih prebivalstvo dotične pokrajine in njeno predstavništvo že zavoljo neposredne prizadetosti moreta hitreje in globlje doumevati ter z večjo navdušenostjo izpolnjevati in ki nimajo obširnejšega pomena, zbog tega je glede takšnih poslov vpliv države na samoupravo dokaj omejen. Imenovati smemo tedaj to vrsto pokrajinske kompetence samostalni (lastni, naravni) delokrog. V ta delokrog pa spadajo poleg pospeševanja pokrajinskih koristi tudi še nekateri drugi posli, brez katerih ni nobenega pospeševanja, kakor uprava lastne imovine in pribavljanja pokrajinskih davščin in drugih pokrajinskih dohodkov, dalje razni posli, ki se nanašajo na organiziranje pokrajinske samouprave same.

Naše banovine niso le ozemlja za državno upravo na srednji stopnji, nego one so tudi samoupravne enice. Ze iz bistva samouprave izvira, da bo samostalni delokrog banovinske samouprave obsejal nekako nastopne posle: 1. pospeševanje narodnega gospodarstva, prometnih naprav, skrb za občo narodno prosveto in strokovno izobraževanje, pospeševanje javnega zdravstva in skrb za socialne naloge v banovini. Vse to pospeševanje in vse to skrbstvo se izvaja s pomočjo lastnih finančnih sredstev z ustanavljanjem in gradnjo, z vzdrževanjem in popiranjem raznih zavodov, naprav in prireditvev. Gre tu za posle, ki jih morejo upravljati ali država ali samoupravne enice ali privatniki, a ki jih zaradi pomena za pokrajino utegne z večjo vneto opravljati banovinska samouprava nego država sama in pri katerih bi iniciativa privatnikov radi velikih finančnih žrtv navadno ne zadoščala ali bi se zavoljo želje po čim večjem dobičku morda javni interesi premalo upoštevali. Nekateri teh poslov so taki, da jih samouprava zaradi obstoječe zakonite obveznosti mora vršiti, a druge sme opravljati povsem po svojem lastnem izprevidu, oziraje se na razpoložljiva sredstva in na večjo ali manjšo nujnost ter primernost dotičnih ukrepov. Čim večja so finančna sredstva, s katerimi banovina razpolaga, tem večja bo delavnost banovinske samouprave pri vršenju tega njenega delokroga. Zavoljo potrebe izdatnih finančnih sredstev morajo biti z banovinsko samoupravo

2. združeni razni posli finančne prirode. V prvem redu mora banovina upravljati svojo lastno imovino, ki sestoji iz nepremičnin in premičnin, kakršne so zemljišča, razna poslopja in druge zgradbe, gotovina, vrednostni papirji, raznotere priprave itd. Edinole z dohodki te imovine in eventualnih banovinskih podjetij se pa banovinski izdatki ne morejo kriti, marveč mora banovina nalagati svojim stanovalecem in davkoplačevalcem davčna bremena, kar je izrazit avtoritativen posel, t. j. posel v vršenju javnega gospodarstva.

3. Tudi organiziranje banovinske samouprave, kakor volitev predsedništva (predsednika, podpredsednikov in tajnikov) banovinskega sveta ter njega odsekov (n. pr. finančnega in uredbo-dajnega odseka), dalje volitev banovinskega odbora kot ožjega, neposredno izvršujočega oblastva banovinske samouprave, predlaganje ali postavljanje banovinskih uradnikov in drugih nameščencev in podobne posle prištevamo k samostalnemu delokrogu.

4. Samostalni delokrog pokrajinske samouprave pa more obsežati še nekatere druge posle, dasti to ni neobhodno potrebno. Vsa teritorialna samouprava, od občinske do pokrajinske samouprave tvori nekakšno enoto, ki ima izvesten skupen pravni položaj proti suvereni državni oblasti. Zavoljo te enote je po močno razširjenem naziranju umestno, da pokrajinska samouprava tudi nadziraj nižjo krajevno samoupravo, torej občinsko in eventualno obstoječo okrajno ali okrožno samoupravo. Ako smatramo tudi ta nadzor za posel samostalnega delokroga in ne za posel, s katerim bi se po duhu veljavnega pravnega sistema morala baviti državna uprava sama, potem bomo morali še tudi nekatere druge avtoritativne posle, ki so v tesnejši zvezi z gori omenjeno ekonomsko samoupravo, prištevati samostalnemu delokrogu banovinske samouprave.

Samostalni značaj vsega tega delokroga se kaže zlasti v tem, da se nadzor državne oblasti glede banovinskega lastnega delokroga omeji bolj ali manj na zaščito zakonitosti in oblih državnih interesov in da državna oblastva vobče niso upravičena, da dajejo samoupravi obvezna navodila za vršenje v to vrsto spadajočih poslov.

Dr. Henrik Steska:

Litija

Sokolsko delovanje v gorenjem Zasavju postaja vedno bolj živahno. Tekom zadnjih dveh let se je v tem zasavskem kotu ustanovilo več novih edinic, ki vestno izvršujejo svojo nalogo, da bo sokolska misel končno prodrla tudi na deželo. Prvi letošnji sokolski praznik bo v nedeljo 7. t. m. v Litiji. Pri tej prireditvi sodelujejo tudi nova sosedna društva: Smartno, Ponoviče-Sava, Polšnik in Kresnice. Martično društvo Litija pa bo seveda pri tej prireditvi nastopilo s svojimi posebnimi uvodnimi in zaključnimi točkami. Po obsežnih pripravah nam obeta ta prireditev mnogo pestrosti in zanimivosti. Zato v nedeljo vsi v Litijo!

Ob 100 letnici Čopove smrti

Danes 6. julija poteka sto let, kar je v Savi pri Tomačevem utonil eden največjih slovenskih ljudi sploh: Matija Čop, filolog in literarni zgodovinar. Njegova tragična smrt je do dna pretresla vse one, ki so znali ceniti njegovo ogromno poznanje evropskih slovstev, njegov globoki in široki smisel za estetska slovstvena vprašanja, obenem pa so tedaj Slovenci izgubili z njim moža, ki je neizmerno pripomogel, da je naše slovstvo danes na tako visoki stopnji.

Ob Čopovem vodstvu je Prešeren spoznal tuje slovstvene vzorce romanskih literatur in prvi ustvaril umetnine, ki se morejo upravičeno postaviti ob bok umetninam drugih, za tisti čas na višji kulturni stopnji stoječih narodov. Čop in Prešeren sta bila prva, ki sta prelomila z brezplodno tradicijo in pokazala slovenskemu ljudstvu in svetu, da je govorica slovenskega kmeta in svetovnega umetnika zmožna izražati tudi najtanjše in najveličastnejše misli in čustva, čeprav slovenski kmet kakor tudi tedanji slovenski izobraženec nista pokazala pravega razumevanja za umetnost ali z drugimi besedami: dokazala sta samo svojo nizko kulturno stopnjo, ko sta se zadovoljevala le z najnujnejšo cerkveno pobožno in praktično podučno literaturo, obenem pa sta tudi dokazala, da je porajanje velikega umetnika v družbeno omejeni in utesnjeni okolici zmerom zvezano tudi z velikimi ovirami za pravi razvoj. Zato zvenijo malo reakcionarne Slodnjakove besede v »Pregledu«, ko trdi, da »je bil Kopitar kljub svojemu birokratstvu in strokovnjaški nestrpnosti demokratičnejši v nazorih o književnem jeziku in namenu slovenskega slovstva kakor Čop«.

Čopovo publicistično delo ni obsežno in prav to je, kar bo kakemu laiku vzbujalo pomisleke. V splošnem pa moremo reči o njem tako, kakor se je menda tudi sam Čop o sebi izrazil: tudi Kristus ni napisal nobene besede, pa ga vendar še danes slavi ves krščanski svet. Čop je bil res bolj vodnik in učitelj, ki je učil bolj z besedo kakor s pismom. Samo, kadar je šlo za to, da v javnosti odloči kako važno vprašanje in kadar ga je do dna zagrabil jeza nad slovenskimi licemerskimi pismouki, je prijel za pero, čeprav šele na prigovarjanje svojih prijateljev.

Da je bil Čop resnično demokratičen človek, dokazuje to, da je s prezirom govoril o »inkviziciji« in »jezuistični sebičnosti«. Znal je sicer občudovati veleum diktatorja, kakor je bil Napoleon, smrtno pa je sovražil vsako politično tiranijo in je zlasti s prijaznim očesom spremljal osvobodilne boje evropskih narodov in razne revolucionarne pokrete za svobodo. Po svoji naravi Čop sicer ni bil raziskujoč duh, ki bi vrtal v nove probleme, veljal pa je za neravnavno učenega človeka, ki svojega znanja ni plodovito razširil med svet. Bil je pasiven človek, ki je zmerom znova sprejemal »zri noč in dan knjige, od sebe pa ni dal najmanjše fige«, kakor ga je drastično označil v epigramu njegov prijatelj Prešeren.

Kot literarno estetski sladkosnedeč je prebiral tuje literature v izvirniku in edino v ta namen se je učil mnogih jezikov. Jezik mu je bil samo sredstvo, da je s pomočjo njega prodrl v vse tenkočre izvirnika. Znal je devetnajst jezikov od sanskrita, slovanskih, romanskih, germanskih jezikov pa do novogrščine. Bil je v resnici »velikan učenosti«. Kot klasičen filolog je predaval nekaj časa celo na univerzi v Lvovu, končno pa ga je usoda zanesla v Ljubljano, kjer ga je šele Andrej Smole navdušil tudi za slovensko slovstvo. Vendar je bil Čop eden izmed redkih tedanjih izobražencev, ki je imel slovensko narodno zavest za nekaj samo po sebi umevnega.

Kot posebej literarna zakladnica in kot izkušen literarni est et je utegnil biti Čop kakor ustvarjen za vodnika Čbeličarjem, vendar pa so bile literarne zmožnosti teh tako strome, da v njih njegove velike misli o novi slovenski umetnosti niso našle plodnih tal. Samo Prešeren je bil zmožen mentorjevo teorijo presaditi v prakso in skovati slovensko besedo v umerjene oblike stane, tercin in pod njegovim vplivom ustvariti Sonetin venec in Krst pri Savici. Res je, da Čopovega vpliva ne smemo precenjevati, reči pa moramo, da se pri nas še nikdar nista tako kongenijalno srečala literarni kritik-estet in besedni ustvarjalec.

Kot človek, ki je bil vnet za vse, kar je lepega in plemenitega, ga je hudo zadelo Kopitarjeva zlobnost ob priliki »abecednega spora«, ki ni razgalil samo način boja in vso slovensko malenkostnost, ampak je nespravljivo zagrabil v stržen dveh svetovnonazorskih različnih generacij. Čop, kateremu je ob hudi uri krepko priskočil na pomoč Prešeren s svojo pesmijo, je izšel iz boja kot zmagovalec, z njim pa je zmagala tudi Prešernova umetnost nasproti ozkosrčnim, omejenim nazorom Kopitarjevim. Čop je trdil, da goli jezik kmeta še ni slova, umetnost mora biti taka, da bo primerna tako kmetu kakor tudi izobra-

žencu, treba pa je Slovincem tudi gledališča. Glede slovenskega jezika pravi, da se vprašanje, ali naj začno Slovenci pisati srbohrvatski jezik, ne sme niti razpravljati; Slovenci pa naj pišejo to, kar je splošnejše, blaglasnejše, ne smemo pa biti preozkosrčni proti mednarodnim tujkam.

Največje Čopovo delo pa je gradivo za slovensko literarno zgodovino. Sicer se je tega dela dolgo časa branil, kakor vsakega, ker zaradi preostre avtoritete ni zaupal svojim zmožnostim, drugič pa mu tedanja slovenska literatura ni nudila možnosti uživanja, ker »ga ne veseli popisovati naše molitvenike, katekizme in abecedarje«. Za delo ga je pregovoril šele Prešeren. Delo je Čop opravil vestno, vendar ni našel v njem estetskega zadoščenja. 1833. leta je šafariku tudi odposlal rokopis. Bil je to prvi resnejši poskus slovenske literarne zgodovine in sicer bolj kritičen od vseh prejšnjih.

Zaradi vsega tega se danes spominjamo Matija Čopa, »mojstra«, kakor ga je imenoval Prešeren. Njegovo delo sicer ni obsežno, je pa velikega pomena v zvezi s slovenskim največjim pesnikom Prešernom. Tudi »Čbeličarji« so v njem izgubili močno oporo. Kot »Čbeličin« cenzor je bil Čop

uveden in se je krepko postavil po robu Pavšku in Kopitarju, ko sta hotela uveljaviti svojo cenzorsko oblast tudi v estetskih vprašanjih. Tedaj je bilo namreč takko, da je bil eden izmed cenzorjev tudi duhovnik, ki je označil Prešernove pesmi za »svinjsko zvonjenje«, Čopa pa je ovdil, da ne vrši svoje cenzorske dolžnosti. Vendar pa je 4. zvezek Čbelice, ki je bil glavni kamen spotike, kljub vsemu zagledal beli dan. Čop je tudi tokrat zmagal, vendar poslednjič. Njegova smrt pri kopanju v Savi (star je bil 38 let) je živo zadela njegove prijatelje, Čbelica pa je do marčne revolucije zaman čakala, da bi izletela, kajti Čbeličarji niso imeli več ne poguma ne moči, da bi se borili proti reakciji.

Kako je Čopova smrt zadela Prešerna in prijatelje, se vidi iz tega, da je Prešeren ob prijateljevi smrti, ko je zanjo izvedel, jokal kakor otrok, dr. Fister pa je na ulici pred stolnico nenadoma tako silno in neutešljivo zaplaka, da se je mahoma nabrala množica ljudi.

Ob desetletnici Čopove smrti se je Prešeren še enkrat spomnil prijatelja kot učnjaka in esteta, ki mu je pokazal »pot pravo v deželo duhov«. In to je Čop Prešernu v resnici tudi bil.

Slovensko meščansko šolstvo vodi v državi

Slovesna otvoritev kongresa meščanskošolskih učiteljev. Zanimiva poročila društvenih funkcionarjev

Ljubljana, 6. julija.

Današnja otvoritev kongresa jugoslovanskih učiteljev meščanskih šol v veliki dvorani Delavske zbornice je pokazala veliko zanimanje udeležencev skoraj iz vseh krajev naše države. Da je kongres velike važnosti za narodno pravo, je dokazal zlasti obisk številnih predstavnikov naše javnosti. Na svečano otvoritev so prišli odposlanec Nj. Vel. kralja polkovnik Zivanovič, zastopnik prosvetnega ministra, bana in podbana načelnik prosvetnega oddelka Breznik, za divizionarja polkovnik Gregorič s soprogom, predsednik ljubljanske mestne občine dr. Vladimír Ravnihar, inspektor profesor Vrhovnik, referent za meščansko šolstvo pri prosvetnem oddelku ravnatelj Lajovic, poleg teh pa še drugi zastopniki prosvetnih in stanovskih društev.

razil upanje, da bodo odločujoči činitelji po tem kongresu dali veljavo tudi meščanskim šolam.

Strokovna zveza za vse šole

Vse navzoče, ki so s svojim obiskom pokazali zanimanje za bodočnost meščanskih šol in za njihov uspeh, so nato pozdravili načelnik prosvetnega oddelka prof. Breznik, predsednik mestne občine dr. Ravnihar, zastopnik JUJ Kumlj, ki je naglašal svoje upanje, da bo sčasoma prišlo do enotne strokovne zveze, v kateri bodo združene vse edine od osnovne do najvišje šole (vseučilišča). Pozdrave zborovanju sta izrazila še predsednik Jugoslovanskega profesor-skega društva prof. Grafenauer in zastopnik Oblastnega odbora JS direktor g. Gogala.

Otvoritev kongresa meščanskošolskih učiteljev

Otvoritveni govor je imel predsednik Zdrženja ravnatelj Rukavina iz Beograda, ki se je v svojem govoru spomnil najprej tragične smrti blagopokojnega kralja, nato pa je prečital vdanočno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Sprejeli so vsi soglasno tudi pozdravno brzojavko prosvetnemu ministru Štoševiću, zborovanje je izkazalo čast tudi tovarišem, ki jih je ugrabila smrt v minolem letu. Med udeleženci člani je bil predvsem dosmrtni častni predsednik Zdrženja ravnatelj Josip Kovačević iz Zagreba.

Po krivici zapostavljena

V svojem govoru je predsednik Rukavina zlasti naglašal, da današnja doba izkazuje pomenu meščanskih šol vse premalo pozornosti in zanimanja, tako da so meščanske šole danes v vsakem oziru po krivici zapostavljene, čeprav je njihova važnost glede na ljudsko vzgojo in izobrazbo brezprimerne praktičnega pomena. Nekoliko izjeme imajo meščanske šole samo v Sloveniji, kjer zavzema meščansko šolstvo vodilno mesto v državi. Značilno za majhno uvidenost odločujočih činiteljev za meščanske šole pa je to, da so leta 1929. vse vrste šolstva dobile svoj zakon, samo meščanske šole ne. Prišla je težka gospodarska kriza, ki je rodila preveč uradništva, izobraženci pa so prišli na stopnjo proletariata prav zaradi tega, ker se ni posvečalo ob pravem času meščanskim šolam tiste važnosti, kakor bi bilo treba. Meščanske šole bi vsaj v neki meri odprle mladini pot v praktične poklice. — Ko so pa tudi meščanske šole dobile svoj zakon iz leta 1931., pa je ta tip srednje šole tako zapostavljal, da ni imel več veljave, kakor višji razredi osnovne šole. Zato niso bili s tem zakonom zadovoljni ne učitelji ne starši. Predsednik je na koncu svojega govora še iz-

Kraljevski gostie v Bohinjski Bistrici

Boh. Bistrica, 5. julija.

Nj. Vel. kraljica Marija je spremljala danes kneza namestnika princa Pavla iz Lesc v Bohinjski Bistrici. V spremstvu so bili tudi maršal dvora in upravnik dvora ter knez Aleksander. Iz Bistrice se je kraljica vrnila na Bled.

slopliti tudi v tesen stik z vsemi prosvetnimi organizacijami zaradi boljše in enotnejše prosvetne povezanosti.

918 članov.

Po podatkih Centralnega Udruženja, ki ima svoj sedež v Beogradu, je bilo letos po vseh odsekih in banovinah skupno 918 članov: v dravski banovini 216, v primorsko-zetski 126, v savski 287, v dunavski 173, v vrbaski 34 in beograjski 53, poedinih članov iz vardarske banovine je 7, v pododborih iz drinske banovine pa 22, tako da je letos v primeri s prejšnjim letom 158 članov več (v letu 1933/34. jih je bilo 760, letos 918).

Sključeno je bilo, naj meščanske šole nadzira ministrski odposlanec, ki je že kdaj služil na meščanskih šolah, ker samo ta more poznati njihov ustroj. Poudarili pa so zborovalci potrebo, da se v velikih mestih osnujejo meščanske šole po Južni Srbiji, kjer jih do zdaj še ni, tako v Nišu, Skoplju, Kragujevacu, Sisku.

O stanovskem tisku je prečital poročilo Božidar Vesić, urednik časopisa »Gradanska škola«, poročilo o blaginjskem stanju je podal Mileva Kalinić iz Zemuna, blaginjski Zdrženja, o stanju knjižnic in raznih zbirk pa je poročal Drag. Atanacković, sekretar Zdrženja.

Nato je sledilo poročilo nadzornega odbora in razgovor o poročilih. Zborovanje se bo nadaljevalo še danes v soboto dopoldne.

Marija Črnigoi

Ljubljana, 5. julija.

Danes so v Kamnjah pri Sv. Križu na Vipavskem pokopali go. Marijo Črnigoi, ki je po vsej dolini slovela zaradi svojega dobrega srca in kot resnično vzorna mati. Zredila je devet otrok in sta dva duhovnika, dva trgovca, eden je šolski upravitelj, eden obrtnik ter tri hčere. Družini jo je Bog ohranil do njenega 85. leta, da se je razveseljevala še mnogih vnukov in tudi pravnukov. Daleč smo od solnčne Vipave in vendar vemo, da je danes Vipava stala žalostna pri grobu te blage žene. Ohranili jo bodo v najlepšem spominu vsi, ki so jo poznali in jim je delila dobroto. Vsej veliki njeni družini in sorodstvu naše najiskrenejše sožalje!

Tujsko prometna razstava na »Mariborskem tednu«

Maribor, 5. julija.

Kakor lani bo Tujsko prometna zveza (Putnik) v Mariboru tudi letos priredila tujsko prometno razstavo na IV. Mariborskem tednu (od 3. do 11. avgusta). Letošnja razstava bo prirejena v mnogo večjem stilu in bo predvsem služila za propagando naših najbližjih prirodnih krasot. Tako bodo na razstavi obiskovalci »Mariborskega tedna« še bolj spoznali in vzbujili zeleno Pohorje, ki je naš najmlajši uradni klimatski kraj. Pripomnimo naj, da je obisk Pohorja po 7 dnevem bivanju v njegovem zelenem naročju zvezan z brezplačnim povratkom. Zato so nove ceste, katere gradijo na Pohorje, izredne važnosti, kar bo spoznati tudi na tujsko prometni razstavi, ki bo z lepimi slikami in načrti posebno nazorno prikazala potek vseh cestnih del. Prikazane bodo tudi trase posameznih cest in sijajne panorame, ki se nam nudijo s pohorskih višav.

Tujsko prometna razstava bo posvetila posebno pozornost zlasti solnčnim Slovanskim goricam, ki so z zlatimi žarkovi oblike in v vinske gorice odete tako krasne in božanske, da jih mora spoznati vsak naš in tuj človek, ki bo njih sloves raznesel v širni svet.

To razstavo bodo kronali trije ogromni diagrami, ki bodo predstavljali Maribor s Pohorjem v ozadju, Mariborski otok z njegovim sijajnim kopališčem in pokrajinsko sliko solnčnih Slovenskih gor in klopoteem, simbolom vinorodnih gričev naše prelepe zemlje. Poleg novih povečav, statistik in skic, bodo na razstavi tudi veliki reliefi, med katerimi bo najvažnejši nov relief Slov. gor, ki bo prvi pokazal lego in obseg tega krasnega dela naše domovine.

Poleg fotoamaterske razstave bo velikega tujsko-prometnega pomena še razstava najlepših plakatov naših letovišč, kopališč, klimatskih krajev in prometnih ustanov.

Zadeva časti vseh Jugoslovancov so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja

pri Udruženju in pri vseh odsekih.

16. aprila letos je odposlanstvo v imenu Udruženja obiskalo Oplenac in se poklonilo Viteškemu kralju. Meščanskošolski učitelji nameravajo

Dnevni dogodki

× **Kongres železničarjev in brodarjev v Osijeku.** Dne 5., 6. in 7. t. m. bo v Osijeku 17. kongres Jugoslovanskih železničarjev in brodarjev, na katerem bodo razpravljali o vseh stanovitih vprašanjih naših železničarjev in brodarjev. Ljubljanske železničarje bo zastopal načelnik g. Deržić.

× **Prošnja avtomobilistov in motociklistov.** Avtomobilski klub kr. Jugoslavije Sekeja Ljubljana sporoča: Dne 7. t. m. starta v Ljubljani ob pol 9. uri dopoldne izpred sedeža kluba za grebški sportnik ing. Oskar Hugo k nonstop vožnji Ljubljana—Zagreb—Beograd. Iz Ljubljane bo vozil proti Zagrebu čez Novo mesto in Kostanjevico. Avtomobilisti in motociklisti, ki bi se nahajali v času vožnje na tej cesti, se naprošajo, da ne delajo ovir pri srečanju ali prehitevanju z vozilom ing. O. Huga. Obenem so vabljeni, da po možnosti prisostvujejo startu.

× **Sokolsko društvo Ljubljana III** priredi dne 7. julija 1935 svoj letni telovadni nastop. Sodelujejo vsi telovadni oddelki, konjenica in društveni orkester. Spored: Od pol 11. do 12. promenadni koncert na vrtu gostilne Kačič. Ob 16. javni nastop, po nastopu veselica s plesom.

Prima lister suknjiče v vseh barvah dobite zelo poceni pri PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14

× **Društvo »Delo in eksistenco«** je otvorilo na Tyrševi cesti 9/II, dvorišče, svojo kuhinjo, v kateri nudi dobro in tečno hrano po sledečih cenah. Posodnevna prehrana Din 8.— in Din 12.—, posamezni obroki pa zajutrek s kruhom Din 2.—, juha ali prikuha s kruhom Din 2.—, kosilo s kruhom Din 3.50 in 5.50, večerja s kruhom Din 3.50 in 5.50. Vabimo članstvo, da se poslužuje naše kuhinje. Čimvečji bude obisk, tem boljša bude hrana. — Odbor.

× **Občina toži svoje nameščence.** Iz Splita poročajo, da je tamošnja občina vložila tožbo proti 10 svojim bivšim nameščencem. Vsi obtoženci so državni upokojenci, ki so bili odpuščeni iz občinske službe. Stanovali so v občinskih hišah in po odpustu niso mogli več plačevati najemnine. Občini so ostali dolžni okoli 112.000 Din.

× **Naši književniki o svojem zaslužku.** Reograjska »Politika« priobčuje anketo o zaslužku naših pisateljev. V večerajših številki so objavljeni razgovori z Otonom Župančičem, Bratkom Kreftom in Ludvikom Mrzelom. Oton Župančič je odgovoril na vprašanje, če je mogoče, da se danes živi od pisateljstva, odgovoril: Da, mogoče je, pogledajte samo naše založnike, njim gre vsem dobro. Nadalje je Oton Župančič izjavil, da je od njegovih vrstnikov živel od peresa samo Ivan Cankar, kako je pa ta živel, vemo vsi. Danes je med slovenskimi pisatelji edino France Bevč, ki živi samo od pisateljstva. Dobre knjige imajo kvečjemu do 3000 naklade. Književniki bi si morali sami pomagati na ta način, da bi ustanovili svoje založniško združenje, tako da bi ves dobiček ostal avtorjem.

× **Odlikovanja.** Z redom jugoslovanske krošne 4. stopnje so bili odlikovani **Aleksander Erman**, predsednik zagrebške sekcije avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, častni konzul Portugalske in industrijec iz Zagreba. Edo **Pauk**, načelnik sportnoturistiškega odbora zagrebške sekcije istega kluba, **Mika Tadić**, tajnik centralne avtom. kluba, konjiški podpolkovnik v p. iz Beograda; z redom sv. Save 5. stopnje **Zlatko Kugli**, podpredsednik zagrebške sekcije tega kluba; z redom belega orla 5. reda **Josip Skala**, tajnik zagrebške sekcije, podpolkovnik v pokoju iz Zagreba; z redom sv. Save 3. stopnje dr. **Bronislav Vasočanski**, častni konzul kraljevine Jugoslavije v Lvovu, predsednik poljsko-jugoslovanske trgovinske zbornice in generalni ravatelj industrijske tvrdke »Nikolase«, dr. **Stanislav Jemcički**, rektor vseučilišča in predsednik poljsko-jugoslovanske lige v Lvovu; z redom sv. Save 4. stopnje inž. **Mihajlo Pirga**, svetnik ravnateljstva drž. železnice in član izvršnega odbora poljsko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Lvovu, dr. **Jan Blum**, tajnik te zbornice in **Vladislav Novakovski**, tajnik poljsko-jugoslovanskega gospodarskega odbora v Beogradu.

× **Veliki Obrež.** Za nedeljo 27. t. m. napovedana temna ženja je odgojena. Kdaj bo, bomo pravočasno poročali.

× **Nova žrtve Save.** Na zagrebški policiji je čevljar **Badovina** izjavil, da je videl, kako je nekega mladca pri kopanju Sava odnesla. Zdelo se mu je, da je mladenič bil neki pomočnik v mestni pivovarni. Policija je po legitimaciji, katero je našla v obleki na bregu, ugotovila, da je utopljenec res pomočnik Jože Krivec, star 18 let, doma iz Klanca v občini Dobrna. Doslej njegovega trupla Sava še ni naplavila.

× **Oproščena detomorilka.** Tovarniška delavka, 22 let stara **Lubej Magda**, je stala te dni pred sodniki v Zagrebu. Obtožena je bila detomora. 8. februarja je rodila zdravo moško dete, katerega je zadušila in vrgla v greznico. Sodnik je zaslišal več prič in ugotovil, da Lubejeva ni bila ob porodu odgovorna za svoje dejanje. Obsodil jo je na dva meseca pogojnega zapor.

× **Kongres igralcev v Sarajevu.** Na kongresu gledaliških igralcev v Sarajevu je bil izvoljen za predsednika g. Hajduković, za prvega podpredsednika g. Štefanin iz Zagreba, za drugega podpredsednika pa g. Drenovec iz Ljubljane. Za tajnika sta bila izvoljena g. Bogatičević iz Beograda in g. Jerman iz Ljubljane. Tajnik g. Radenković je prečital poročilo, ki je vzbudilo mnogo pozornosti. V tem poročilu poudarja, da je poleg denarne krize zavladala tudi kriza v umetnosti. Kaj

je treba storiti, da se publiko zopet privabi v gledališča zaradi hude konkurence, kinematografov, ki z večšo reklamo odzema gledališke obiskovalce? Na kongresu so predlagali, naj se vsa gledališča v državi bore za svoje obiskovalce na isti način, in z enako reklamo v dnevnem časopisu, kakor to delajo kinematografi.

Dr. **Milan Perko**, zdravnik, Novi Vodmat 3, do 28. julija ne ordinira.

× **Obsojeni gimnazijci.** Iz Slavonske Požege poročajo, da je bilo pred sodiščem obsojenih 6 dijakov gimnazijcev po zakonu o zaščiti države. Dva dijaka sta bila oproščena.

× **Ureditev cestnega prometa na cesti Solčava—Logarska dolina.** Tujsko prometna Zveza iz Maribora nam sporoča, da je bil cestni promet na cesti Solčava—Logarska dolina od pristojnih oblasti urejen na način, da bo v sedanji glavni sezoni zagotovljen neoviran in varen promet. In sicer je izdan za občinsko cesto I. reda skozi sotesko od Solčave do vhoda v Logarsko dolino za vsa motorna in druga vozila, izvenšji motocikle brez priklole in bicikle, z veljavnostjo od 15. junija 1935 do 15. okt. 1935 sledeči vozni red: I. V smeri od Solčave v Logarsko dolino se sme voziti samo v naslednjih razdobjih: od 6.—7., 8.—9., 10.—11.30, 12.30.—13.30, 14.30.—15.30, 16.30 do 17.30, 18.30.—20.30. II. V smeri od vhoda v Logarsko dolino do Solčave pa se sme voziti v naslednjih razdobjih: od 5.—6., 7.—8., 9.—10., 11.30.—12.30, 13.30.—14.30, 15.30 do 16.30, 17.30.—18.30, 20.30.—22. ure. Vsek voditelj motornega vozila ali voznik ima gledati na to, da gotovo prispe vsakokrat do konca zgoraj določenega časa na cilj, to je: do vhoda v Logarsko dolino ali obratno v Solčavo, da se zamorejo takoj začeti pomikati vozila v nasprotni smeri. Od tega so izvzeti le slučaj izredne nujnosti, požara ali kake druge večje nesreče in sicerse utemeljene nesreče radi nujnosti. — Voditelj vozila pa je dolžan voziti v teh primerih z največjo opreznostjo, za kar je najstrožje odgovoren. Prestopki te uredbe se kaznujejo po § 82. zakona o občinah z denarno globo do Din 200.— v prid občine ali z zaporom do 5 dni.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Petek: 6. julija. Katoličani: Izaija, pravoslavni: 23. junija, Agripina.

DEŽURNE LEKARNE

Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetka cesta 4, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra (Rimska c.) 31.

* **Gasilska četa na Viču** priredi v nedeljo ob 16. na letnem telovadišču Sokola na Glincah veselico s pestrnim sporedom. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo motorne brizgalne, vabimo bratske čete in občinstvo k obilni udeležbi.

* **Gledališke počitnice.** Letošnje gledališke počitnice so se začele 1. julija in bodo trajale do nedelje 18. avgusta.

Tovarna Lutz-peči, Ljubljana—Šiška

* **Umetniška razstava** v Jakopičevem paviljonu bo odprta še v nedeljo 7. julija. Ker dosedanj obisk prica, da razstave še mnogi niso obiskali, vabimo vse, da si še zadnja dva dneva ogledajo prireditev, na kateri razstavlja 39 umetnikov 146 slik, kipov in grafičnih listov. Vstop 6 Din.

* **Zadnje vodstvo v razstavi** v Jakopičevem paviljonu bo v nedeljo, 7. julija ob enajstih; vodi g. J. Zorman.

RUDE IN KOVINE D. D.

LJUBLJANA
TELEFON
27-27
28-27

* **Brezposelni skušal okraštati svojega brezdomskega tovariša.** Tople poletne noči so za brezdomce kakor nalašč, da lahko prenočujejo na prostem pod milim nebom. Včeraj ponoči je tako prav sladko spal na prostem neki brezdomec, ki je od utrujenega romanja po svetu ali zato, ker je morda pregloboko pogledal v kozareček, legel kar v travo v javnem parku. Njegovo spanje je moralo biti pač globoko, da ni začutil, kako mu neka roka sega po žepih in mu jih obrača navzven. Seveda so bili vsi žepi prazni. Samo v enem žepu je nepoklicani tovariš našel nekakšen koledarček in morda da bi mu kdaj prav prišel, da vsega njegovega početja ni opazila neka našalka časopisov, ki je opozorila stražnika.

Maribor

△ **Nočna lekarniška služba.** V soboto imata nočno lekarniško službo Albanežjeva lekarna v Frankopanovi ulici in Maverjeva lekarna v Gosposki ulici.

△ **Ne 50, temveč 60letnik** je slavil včeraj naš naročnik g. Henrik Senekovič.

△ **Vozne olajšave.** Kajmakčalan, 12. julija, sestanek bojevnikov, polovična vožnja v času od 8. do 16. julija na podlagi železniške legitimacije po Din 5.—. — Čekoslovaska, do 31. oktobra 66% popusta na českih želez-

nica pri povratku po 6dnevem bivanju v poljubnem kraju Čekoslovaske. — Nemčija, do 31. oktobra po 7dnevem bivanju v poljubnem kraju 60% popusta na nemških železnicah pri vožnji tja in nazaj. — Italija, do preklica po 6dnevem bivanju v poljubnem kraju 50% popusta na italijanskih železnicah pri vožnji tja in nazaj. — Vse nadaljnje informacije, nabava vozovnic po originalni ceni, preskrba viz, nakup valut po najugodnejših dnevnih tečajih, preskrba registriranih mark pri Putnik, Maribor, Aleksandrova c. 35, tel. 21-22 in Putnik, Celje, Aleksandrovi trg, telefon 2119.

△ **Z avtomarom na Gorenjsko.** Na splošno željo občinstva prireja avtobusni promet MP dne 13. in 14. julija 1935. izlet s svojim avtomarom »Rdeči Francelj« preko Ljubljane na Bled in Bohinj. Cena za osebo le Din 160.—. Izkoristite ugodno priliko in pošljite prijavo na Vodstvo avtobusnega prometa, Maribor, Glavni trg 26 (tel. 22-75), kjer se dobijo vse ostale informacije.

△ **Promenadni koncert** bo v soboto 6. t. m. ob 20. uri v mestnem parku. Igrala bo vojaška godba pod vodstvom kapelnika Svobode. △ **Spominsko ploščo ponesrečenemu planincu Francu Eitelcu** bo odkrila podružnica SPD v Slovenjgradu v nedeljo 7. t. m. na Urški gori. Na odkritje pohite tudi mariborski planinci, ki se odpeljejo iz Maribora že v soboto popoldne z vlakom ob 13.18 z glavnega kolodvora.

△ **Rokoborbe.** V četrtek zvečer je zmagal v 56. minuti Madžar Bogar nad Jugoslovancem Janešem. Borba med črno masko in Poljakom Šerbinskym je bila zaradi policijske ure prekinjena.

△ **Skok v Dravo.** V četrtek zvečer je na pristanišču v samomorilnem namenu skočila v Dravo 38letna delavka Marjana M. iz Studence pri Mariboru. Za njo se je takoj pognal v valove neki delavec in jo rešil iz objema prostovoljne smrti. Marjana z rešitvijo ni bila zadovoljna in je hotela ponovno v vodo, tako da so jo morali prepeljati na policijo, kjer so jo za nekaj časa obdržali.

△ **Proslava zadrugarjev.** V petek popoldne so mariborski zadrugarji proslavili mednarodni zadrugarski dan. Zbrali so se na Rotovškem trgu in v mogočni povorki z godbo ter jugoslovanskimi in zadrugarskimi zastavami krenili na telovadišče Sokola I. Sledile so glasbene in pevske točke, nato pa se je razvila prisrčna zabava, ki je ob raznih atrakcijah trajala pozno v noč.

△ **Medbalkanskih lovskih strelskih tekmah** v Ruščuku na Bolgarskem so se na povabilo bolgarske lovske zveze udeležili tudi mariborski lovci in strelci, in sicer gg. dr. Kovačec, Sprager, Vukmanič in Janežič.

△ **Zagrebški agronomi v Mariboru.** V petek je prispela v Maribor večje število absolutov agronomске fakultete iz Zagreba. Ogledali so si vinarsko in sadjarsko šolo ter nekatere druge ustanove.

△ **Sokolska manifestacija na meji.** V nedeljo 7. t. m. bo na Sladkem vrhu ob severni meji sokolski nastop, združen z veliko nacionalno manifestacijo. Razen Narodne odbrane, »Jadrana« in »Nanos«, pohite na mejo tudi mariborski Sokoli.

△ **Zlomljene kosti.** V tovarni Hutter je padel delavec Herbert Würfel tako nesrečno, da si je zlomil nogo. — Slična nezgoda je doletela brivskega mojstra Boštjana Ulčarja, ki si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo. — Na Tržaški cesti pa si je zlomil ključnico uradnik Kašman. Vsi trije se zdravijo v bolnišnici.

Celje

■ **Okoli Seidlovega vrelca** ni vse v redu, nam pravijo tisti, ki morajo hoditi tam mimo v Lisce. Tam pod cesto na travniku nastaja močvirje, ker ni nikogar, ki bi napravil majhen prekop, da bi se voda otekala v Savinjo. Ne glede na to, da mlakuže okolici niso baš v kras, je tudi mogoče, da bo tako močvirje v letni vročini leglo za bolezen.

■ **Nočno lekarniško službo** bo imela ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« (mag. Posavec) na Glavnem trgu.

■ **Člani »Svobode« pridejo.** Delavska kulturna zveza »Svoboda« priredi v nedeljo, 7. t. m. zlet svojega članstva v Celje, katerega se bodo udeležili množičevilni gostje iz Slovenije in tudi drugih delov naše kraljevine. V počastitev izletnikov bo mestna občina svoja poslopja okrasila z državnimi zastavami. Hišne posestnike vabim, da slede vzgledu mestne občine in razobesijo na svojih poslopih drž. zastave. — Mestno poglavarstvo Celje.

■ **Sila je iznajdljiva.** Terezijo S. iz Braslavce so prijeli in izročili sodišču, ker je prišla s ponarejenim listkom k nekemu na Glavnem trgu po posojilo, češ da jo pošilja gospodinja. Zaprošeni pa ni dal denarja, ampak je poizvedel, da je zadeva zlagana. Terezija je poskušala srečo tudi pri nekem trgovcu, kjer je dobila za svojo gospodinjjo za 104 dinarje specerije, dasi je službo pustila že prvega julija. Sedaj pa pride pokora.

■ **Kdo je tat?** V sredo so mizarju Ivanu Kopušarju iz Vrbja pri Zalcu, ki dela sedaj v Celju, ukradli iz kleti ponošene sive moške hlače in telovnik. Okradeni ima 250 dinarjev škoda. Za tatom ni sledu.

■ **Nogometni brzoturnir.** SK Olimp priredi v nedeljo ob pol 10. uri na Glaziji brzoturnir. Sodelujejo Grafika (Ljubljana), Svoboda (Maribor), Dobrna (Trbovlje) in SK Olimp (Celje).

■ **Premeteni uzmoviči.** V sredo sta prišla v Zavodno k trgovskemu nameščencu Fröhlichu neki moški in ženska iz št. Jurja, ki sta se delala, kakor bi hotela o čem govoriti. Ko sta pa opazila na mizi denarnico in dozo za puder, sta oboje »sunila« in odšla. V denarnici so bili štirje dolarji in ključ, doza pa je vredna pet dolarjev. Oboje je last Američanke Marije Kušan, ki se mudi tu na dopustu. Oba premetenca so vlovili!

■ **Umrl** je v celjski bolnišnici 65 let stari dninar Anton Afner od Sv. Krištofa nad Laškim.

■ **Nesreča pri regulaciji Savinje.** Lesjaku Jožetu, 41 let staremu minirju pri regulaciji Savinje, se je pri razstreljevanju kamenja v Tremerju pripetila nesreča, da mu je zdrobilo prste na desni roki. Zdravi se v Celju v bolnišnici.

Kresovi blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu

Vsako leto na dan 5. julija se spominjamo slovanskih blagovestnikov, ki sta prinesla krščansko vero med Slovane, svetih bratov Cirila in Metoda. Posebno slovesno se praznuje god slovanskih blagovestnikov pri Jugoslovanih in bratih Čehoslovanih. Katliki praznujemo njun god 5. julija, pravoslavni bratje pa 24. maja. Po rodu sta bila brata Ciril in Metod Grka, ki sta oznanjujoč krščansko vero prišla po ozemlju današnje Jugoslavije, skozi Panonijo na Moravsko in Češko. Predvsem sta se zavzemala za slovanske bogoslužje in sta v tem poslanstvu potovala tudi v Rim, da dosežeta svoj namen. Žal se bratu Metodu ni posrečilo, da bi dosegel bogoslužje v živem narodnem jeziku, kajti na tožbe nemških duhovnikov pri papežu Janezu VIII. leta 879 in 880 je papež prepovedal maševati Metodu v barbarškem slovanskem jeziku in pisal sv. Metodu, da sta dovoljena samo dva bogoslužna jezika, t. j. grški in latinski. Toda sv. Metod ni odnehal, odpotoval je v Rim in dokazoval papežu potrebo po slovanskem bogoslužju.

Letos je poteklo 1050 let smrti sv. Metoda. Kot viden dokaz, kako pri srcu sta nam sveta solunska brata, je naša največja narodno-obrambna organizacija družba sv. Cirila in Metoda, ki jo je pred dobrim polstotletjem ustanovil blagopokojni trnovski župnik Ivan Vrhovnik, in si je nadela svoje ime po slovanskih blagovestnikih. Tudi država se zaveda velikega pomena svetih bratov, zato je proglasila današnji dan za državni praznik.

V Ljubljani je bil v proslavo razsvetljen ljubljanski grad in zažgan kres, dočim so bili kresovi v ostali okolici zelo pičli. Dolžnost naših nacionalnih organizacij je, da v bodoče poskrbijo, da bodo na večer pred praznikom svetih bratov zagoreli kresovi po vsej naši domovini.

Celje, 5. julija.

Slovanskima blagovestnikoma Cirilu in Metodu je tudi letos bil posvečen četrtek večer. Na starem gradu je razen tam pri razvalinah bil letos prvič tudi kres na stolpu, ki je žarel na sedmih krahjih. Pod nebo so švigale umetno izdelane rakete, kak topič se je pa včasih oglašil že čisto topovsko. Pri kresu na gradu je prepevala Oljka, ob kapuinskem mostu v mestu pa Celjsko pevsko društvo. Ob mostu na Bregu je igrala železničarska godba. Ljudstva, ki ni štedilo s hvaležnim priznanjem, je bilo tu in tam obilo. Tudi po drugih vrhovih okoli Celja so bili lepi kresovi.

Sodišče je zavrnilo zasebno tožbo tvrdke Bata

Ljubljana, 6. julija.

Lani so obrtniki priredili obrtniški leden, Narodna odbrana pa je izdala geslo »Svoji k svojim«. Tedaj je na nekem obrtniškem shodu imel Franc Kristan, čevljarški mojster, govor, ki je bil objavljen tudi v »Pohodu«, to pa je dalo tvrdki Bafi povod, da je inkriminirala neke Kristanove izjave in vložila pri sodišču proti njemu zasebno tožbo. Zasebno tožbo tvrdke Bafa, jugoslovanske tvornice gume in obuče d. d. Borovo, ki jo zastopa dr. Fran Franc, odvetnik v Ljubljani proti Kristanu Francu, ki ga brani dr. Lapajne, Stanislav, odvetnik v Ljubljani, zaradi nelojalne konkurence, zaradi prestopkov zoper varnost časti, zagrešenih 17. novembra v Ljubljani na javnem shodu z govorom, pa je sodišče zavrnilo, ker zasebna tožiteljica v besedilu pod obtožbo, ni imenovana. V besedilu ni označb, niti miselnih zvez, po katerih bi se dalo ugotoviti, da se je obdolženec govor v celoti ali posamezno nanašal na zasebno tožiteljico.

Da je tožba upravičena, je merodajno izražanje obdolženca po navedbah tožbe in usmerjenost govora, ne pa dejstva, ki niso podana z obdolženčevim dejanjem. Po navedbah tožbe se je obdolženec izražal: »Batin socialni in gospodarski sistem... Batini čevlji... ki Bafa z krjo ribe in kaline lovi... Bafa tira kneta v nizo... je Bafa v naši državi tuj kapitalist...« Iz tega izražanja nihče ne izve za pravno osebo tvrdke Bafa, nasprotno pa navedena izražanja jasno kažejo, da je obdolženec govor veljal tujemu Bati, tujcem kapitala in njegovemu upniku v naši državi. Ker gre za osebo z imenom Bafa, ki je tujec in ki posega s tujim kapitalom v gospodarstvo v naši državi, more biti tako opredeljena oseba le fizična ne formalno pravna. Formalno pravna oseba je fiktivna, nima prave tvornosti, ne more ničesar osnovati in tudi ne ustvarjati. Zasebna tožiteljica kot pravna oseba pa nima sposobnosti organizirati gospodarska podjetja s tujim kapitalom, kar je obdolženec osnovno dejstvo za njegova izvajanja.

Bafino tožbo proti Kristanu, ki je svoj čas vzdignila precej prahu, je sodišče torej zavrnilo kot neutemeljeno.

Litija

Odlikovanja. S srebrno kolajno za zvesto službo so bili odlikovani **Josip Jošt**, mojster jugoslovanske tekstilne tvornice Mautner d. d. v Litiji, **Josip Ribič**, **Leopold Berlog** in **Ivana Resnik**, vsi delavci iste tvornice. Čestitamo!

Občni zbor „Dobrote“

»Dobrota«, obsmrtno podporno društvo poštinih nameščencev v Ljubljani, je imela v četrtek 4. t. m. zvečer v dvorani Trgovskega doma svoj redni občni zbor, oziroma nadaljevanje dne 29. maja t. l. prekinjenega občnega zbora.

»Dobrota« so si ustanovili poštini uslužbenci leta 1922. z namenom, da daje ob smrti svojih članov njihovim svojcem podpore za kritje pogrebnih in drugih stroškov. Društvo šteje sedaj blizu 3100 članov, večinoma poštinih uslužbencev, njihovih žena, otrok in bližnjih sorodnikov. Precej članov pa je tudi od Poštne hranilnice, sodišč in drugih državnih uradov. Podpore ob smrti znašajo za otroke 2400 Din, za druge člane pa 5000 Din ali 11.000 Din. Člani pa morajo plačati za podporo 2400 Din po 2 Din na desec, za 5000 Din po 5 na mesec, za 11.000 Din pa od 12 do 14 ali tudi več Din na mesec, kar je odvisno od števila umrlih. Društvo je doslej prav dobro izhajalo in izplačalo nad 1.700.000 dinarjev podpor za okrog 250 umrlih članov. Nabralo pa si je pri tem tudi še imovine okrog 850.000 Din. Ta na videz lep uspeh pa se je izkazal kot varljiv. Popolnoma nemogoče je namreč, da bi moglo ob sedanjih nizkih prispevkih zagotoviti vsem članom podpore v sedanji višini. Neizbežno bi prišel čas, ko bi moralo društvo zaradi večje umrljivosti članov porabiti vso nabrano imovino za kritje tekočih podpor, iztirjevati od članov nesorazmerno visoke prispevke in bi vendar več kot polovica članov prišla ob vsako upanje, da bi se tudi za njimi mogla izplačati kaka podpora. Odbor je videl to nevarnost za člane in za obstoj društva, ki mu je grozila čez 20 ali 30 let in je pripravil nov načrt za plačevanje prispevkov. Po tem načrtu bi plačevali člani za podporo 5000 Din, če pristopijo v starosti do 25 let po 6 Din na mesec. Ob višji pristopni starosti bi bil pa ta prispevek višji in bi znašal: do 35. leta 8 Din, do 40. leta 10 Din, do 45. leta 12 Din, do 50. leta 14 Din, do 55. leta 16 Din, do 60. leta 18 Din in nad 60 let 20 Din. Za podporo 11.000 Din bi bili ti prispevki približno 2,2 krat višji. Razumljivo je, da se je proti temu načrtu pojavil med starejšimi člani, zlasti med gmotno slabše situiranimi vpokojenci, vdovami in nižjimi uslužbenci velik odpor, ki je prišel do izraza že na lanskem, prav posebno pa še na letošnjem zelo dobro obiskanem občnem zboru. Vsa deloma zelo živahna in včasih kar burna razprava in cela vrsta glasovanih o raznih samostojnih in spreminjavalnih predlogih, ki so bili po vrsti odklonjeni, se je sukala v bistvu okrog vprašanja, ali se načrt odbora v zvezi s spremembo pravil ali brez nje osvoji ali odkloni. Po štiriurnem razpravljanju je občni zbor končno sprejel od odbora predlagano lestvico prispevkov, ki naj stopi v veljavo 1. jan. 1936. Občni zbor je odklonil predlagano spremembo pravil, odklonil pa je tudi zahtevo upravne oblasti, da se društvo preseljuje v vpisano pomožno blagajno po zakonu iz leta 1892. Pač pa je občni zbor sklenil, da se smejo v vpoštovanja vrednih primerih dajati članom iz nabrane imovine posojila proti zmernim obrestim. Pri volitvah, ki so sledile na koncu, je bil izvoljen skoraj ves stari odbor.

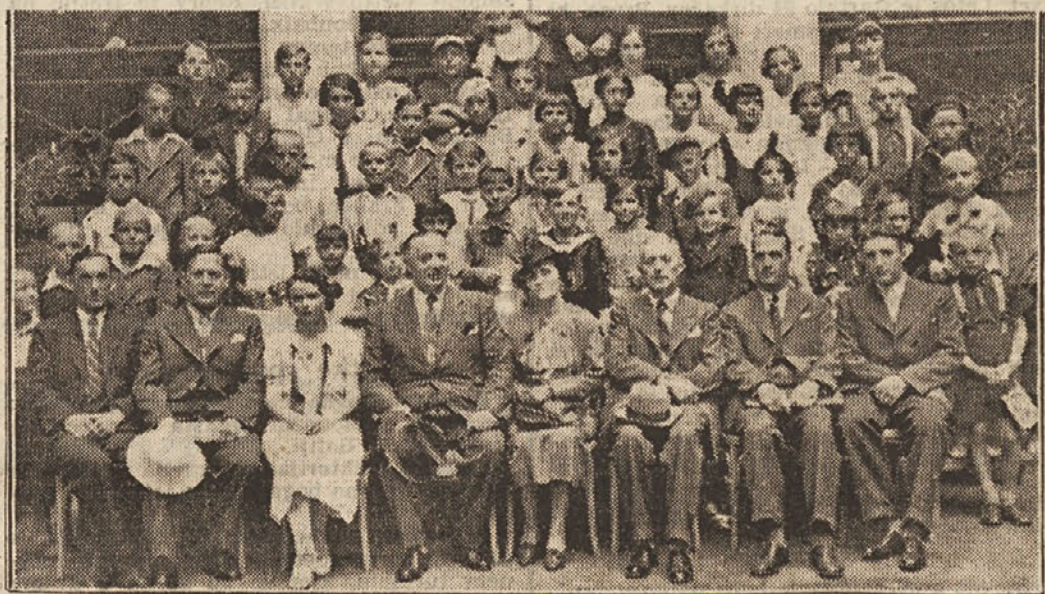
Mladi jadranski stražarji so že na morju

Ljubljana, 5. julija.

Sinoči je bila veličanska parada na kolodvoru, prav kakor ob prihodu največjega dostojanstvenika ali ob slovesu od najdražjih gostov. Neprestano je igrala godba »Sloge« in črna množica se je zgrnila na kolodvoru z vseh krajev Ljubljane in z vseh strani nekdanje vojvodine Kranjske. Bil pa ni sprejem dostojanstvenika, še manj pa inozemskih gostov, pač pa grenko-sladko slovo dekle in dečkov, ki sta jih oblastni, zlasti pa železničarski krajevni odbor

g. dr. Petriču vse to veliko spremstvo še ni zdelo dosti in je zahteval ter stvar tudi tako uredil, da je Šolska poliklinika dala koloniji tudi zaščitno sestro. Ta bo pazila na zdravje otrok in seveda pomagala tudi v prvi sili, kar pa gotovo ne bo treba. Skratka, roditelji so lahko popolnoma mirni in brez skrbi za svoje ljubljence! Sedaj slabotne punčke in blede fantke bodo čez mesec dni dobili nazaj zagorele, teže in vesele.

Poleg svojcev so se na glavnem kolodvoru pri

Železničarski krajevni odbor JS

pred odhodom mladih jadranskih stražarjev na morje. Na sredi predsednik direktor Josip Cugmus z gospo soprogo in podpredsednik načelnik Ivan Deržič.

JS poslala v Kraljevece v dom Franje Tavčarjeve na morje, ki jih bo gotovo naredilo za svoje najkrepkejšie stražarje. Čeprav železničarski krajevni odbor JS deluje šele nekaj mesecev, vendar je včeraj že poslal 26 deklic in 24 dečkov na morje, saj je prav vsem ustregel, ki so prosili, tako da so zastopane prav vse edinice in so železničarji lahko za zgled vsem drugim v JS združenim stanovom. Oblastni odbor je že v sredo odpravil 20 deklic v dom mariborske JS v Bakar, včeraj so pa kolašice vzele s seboj v Bakar še 52 dečkov poleg svojih 28 otrok. Na drobšč bo pazilo 8 dam pod vodstvom upraviteljice I. dekliške meštanske šole ge. Polakove, vendar se pa načelniku odseka za kolonije v oblastnem odboru JS, šefu Higienškega zavoda

zagrebškemu vlaku, ki se je med sviranjem godbe in obojestranskimi vzkliki ter mahanjem robcov odpeljal ob 18.16, poslovlili od srečnih otrok tudi zastopniki oblastnega in krajevnega odbora JS, zlasti pa predsednik železničarskega krajevnega odbora direktor g. Cugmus s soprogo in podpredsednikom g. načelnikom Deržičem ter sploh z vsemi odborniki. Ker je bila pa ta gospoda zraven, zato se je mladina tudi vozila kakor največja gospoda v dveh »Pullmanih«, ki sta se kar svetila. Pa tudi prav mnogo mladine se je prišlo posloviti na postajo in menda jih je bilo že dosti vmes, ki se odpeljejo jeseni na Jadran, ko oblastni odbor JS odpošlje spet 160 najrevnejših in bolehnih otrok na čudodelno solnce Jadrana.

Predsedstvo Narodne skupščine se je poklonilo na Oplencu spomenu blagopokojnega viteškega kralja Zedinitelja.

Ljudske univerze

Za izobrazbo širokih narodnih slojev so velikega pomena ljudske univerze. Ta institucija se je začela tudi k nam iz severnih krajev Evrope, kjer je močno razširjena. Za nekakšno ljudsko univerzo v malem moremo smatrati pri nas ona društva v posameznih večjih krajih, ki prirejajo stalna predavanja in vodijo razne tečaje. Bolj intenzivno pa vršita to delo ljudska univerza v Mariboru in Celju že lepo število let. Posebno Ljudska univerza v Mariboru je razvila veliko delavnost v tej smeri. Ustanovljena je bila 16. januarja 1922 deluje tedaj uspešno že dobrih 13 let.

Statistiko njenega delovanja nam kažejo po delovnih letnih sezonah v številka naslednje slike: Leto 1921-22 je bilo izpolnjeno s 25 predavanji in 15 večeri z različnimi strokovnimi predmeti; število obiskovalcev je doseglo 2000, predavalo pa je 15 predavateljev.

V letu 1922-23 je beležiti 27 predavanj s 1800 obiskovalci in 15 predavatelji. Tedaj majhen zastoj. Spet majhen zastoj vidimo v letu 1923-1924 s številom 24 predavanj in 1600 obiskovalci ter 14 predavatelji.

Velik preobrat v boljše pomeni sezona leta 1924-25. V njej je bilo 43 predavanj, 6 glasbenih večerov, 3 mladinski večeri in 70 večerov strokovnih predavanj. Obiskovalcev je bilo 9500, predavateljev pa 42.

Se višje se je pognalo delo v letu 1925-26. Predavanj beleži to leto 50, glasbenih večerov 10, 5 mladinskih produkcij, 2 razstavi, 2 poučna izleta. Strokovnih predavanj je bilo 75 večerov, 3 predavanja so se vršila v neposredni okolici (v Studencih), 1 pa v Ptuj. Obiskovalcev je bilo 11.000, predavateljev 55. Sezona 1926-27 je obsegala 53 predavanj, 1 glasbenih večerov, 1 mladinski večer, 8 predavanj v okolici (v Studencih), 2 izleta in 65 večerov strokovnih predavanj. Obiskovalcev je bilo 10.500 in predavateljev 57.

V letu 1927-28 beležimo 59 predavanj, 7 glasbenih večerov, 2 mladinska večera, 2 izleta, 17 predavanj v okolici (Studenci) in 120 večerov strokovnih predavanj. Obiskovalcev je bilo 9200, predavateljev 75.

Leto 1928-29 ima 47 predavanj, 8 glasbenih večerov, 2 mladinska večera in 80 večerov strokovnih predavanj. Obiskovalcev je bilo 9800, predavateljev pa 58.

Sezona 1929-30 beleži 30 predavanj, 3 glasbene večere, 2 mladinska večera in 56 večerov strokovnih predavanj. Obiskovalcev je bilo 6000, a predavateljev 31.

Leto 1930-31 ima 32 predavanj, 3 glasbene večere, 2 mladinska večera, 1 izlet in 40 večerov strokovnih predavanj. Obiskovalcev je bilo 5800, predavateljev pa 41.

Sezona 1931-32 obsega 39 predavanj in 2 poučna izleta s 6100 obiskovalci in 35 predavatelji.

V letu 1932-33 je bilo 53 predavanj z 7800 obiskovalci in 43 predavatelji.

Iz teh podatkov se razvidi, da je Ljudska univerza v Mariboru dosegla svoj največji razmah v letih 1926-27 do 1928.

V zadnjem letu je bilo 45 predavanj, 1 literarni večer, 4 koncerti, 1 razstava, 5 ogledov tovarn in tiskarn. Celotni obisk je znašal 8700 oseb.

Univerza v Celju je tudi precej agilna, čeprav je tu mesto manjše in so prilike povsem drugačne. V letu 1933-34 je imela ta ljudska univerza 21 javnih predavanj, katerih se je udeležilo 1785 oseb. Do razmaha, kakor ga izkazuje Maribor pa ne more priti, ker se mora društvo boriti z materialnimi težkočami. Članarina je nizka, in z malo vstopnino mora društvo kriti stroške za predavatelje in oskrbovati znanstveno knjižnico, ki je članom brezplačno na razpolago. V lanskem letu se je tako institucija ustanovila tudi v Ljubljani, ki je dotlej zaostajala za obema severnima kulturnima središčima.

Split

Če si ob prihodu v Split otvoren s tremi kovčki ali pa samo z aktovko, te pri peronskem izhodu napade množica nosačev, ki hočejo po vsej sili nositi, karkoli se imaš v rokah — celo palico bi ti bržčas prenašal ves dan po Splitu za 1 dinar. Ne preostane ti drugega, kakor da grdo gledaš in nejevoljno godrnjaš karkoli, ko se prerivaš skozi nadlegovalce — drugače je po tebi! Niti ne smeš natančneje pogledati nobene »tregera«, kakor se sami nazivajo, kajti vsakdo od njih bo smatral ta pogled za povabilo in z enim skokom je pri tebi.

Ko se mukoma izmotaš iz prerivanja, bodi tvoja prva skrb, da najdeš kako senco, da se tam malo »znojdeš« (ob vinu) in »pripraviš« (zopet ob vinu), kajti postajati, se ozirati in se takoj odpraviti »na ogled« po mestu, je pogubno, zakaj solnce vkljub zgodnji uri že bolj žge kakor zmoro to v Ljubljani ob visokem poldnevu.

Sicer pa človek, ki je ravnodušen do muzejev in podobnih ustanov, ki hranijo in čuvajo »zanimivosti« iz prešlih časov, v Splitu samem nima mnogo videti razen neposrednega življenja tega obmorskega mesta.

Edino starino, ki jo nehoče moraš videti v Splitu, ker te pot sama kmalu pripelje tja, je prastari Peristil. S starinsko arhitekturo ter nekaj sfingami, ki so jih izkopal pred tremi leti ali kaj, se popolnoma mirno družijo eno največjih del sodobnega kiparstva — po dimenzijah namreč — Meštrovičev Grgur Ninski. Kako se Grgur družijo v harmoniji s Peristilom, je najlepše in najkrajše povedal Bernard Shaw, ki je pred leti poval po Dalmaciji in si ogledal tudi Split: »Ali Peristil — ali Grgur!«

S tega najdragocenejšega koščka Splita vodijo v vse smeri ozke, zamotane ulice, ki se izgubijo v njih, ne da bi vedel kdaj in zaman tavaš okoli, da bi našel izhod.

Pokojni mir Peristila so že davno prevpili zvoki kitar in mandolin, ki prihajajo bodisi iz krčem, bodisi iz visokih oken privatnih stano-

vanj. Človek se za hip ponudi pri misli, čigave in kakšne so pač roke, ki ubirajo strune. Bržčas so to roke sanjave signorine, ki spremlja v mislih svojega »draganca«, plovečega po daljnih morjih:

»Providi mu, Bože,
malo maništala,
da mi se živ vrati
sred našeg' kanala.«

Kajti na jug se ni podrla treznost sodobnega zapadnjaškega življenja, ampak živi romantika skozi stoletja do danes nemoteno naprej. V južnih mestih je prav za prav vse romantično. Vi-jugaste, tihotne ozke ulice, ki po njih se ni nikoli peljal voz, imajo vse enak duh: vse diši po ribah, tamjanu in vinu. Obenem se ti zdi, da veje iz teh starih hiš, ki pričakuješ, da se ti vsak hip porušijo nad glavo, starinski vonj po srednjem veku.

Ko prideš po čudnem naključju iz mreže ulic na široko Francosko obalo, prvokrat začutiš širino in sprostitev v sebi: nozdri ti razširja slan zrak, dvigajoč se z morja, ki se v slepeči modrin leskeče pred teboj, se širi v daljavo in obliva otoke; nad tvojo glavo kriki galeb in brnenje hidroavionov, ki se njih bleščeča krila mirno mešajo z belino galebijh kriljuti.

V zalivu množstvo ladij, ladijic in čolnov, gozd jamborov, dimnikov in jader, in vse to se v rahlih valih pozibava na vznemirjeni gladini. Široka, ogorela pleča pristaniških delavcev dvigajo in prenašajo tovore, živahno jutranje vrvenje v pristanišču sekajo ostri žvižgi in klici s parnikov, ki prihajajo ali pa zapuščajo luko. Čez vse to je razlit ognjen žar solca, bleščeča slepi in solzi oči, da kmalu pobegneš v hladno klet h kozarec nekrščenega dalmatinca.

Proti poldnevu življenje v pristani omrtvi in opoldanski mir v mestu traja do štirih, petih popoldne. Zvečer je vrvenje še bolj razgibano, zakaj vse, kar je čez dan bežalo in se skrivalo pred solncem, prileze zdaj na ulice. Šele tedaj, ko se o prvem mraku prižgejo neštete luči in svetilniki, začutiš močan prilep južnega mesta v vsej njegovi polnosti. Promenada se zasuje z razgibano množico tujcev in domačinov, pred-

vsem seveda dekle, ki so zakrile svojo zdravo, zagorelo polt s centimeterskimi plastmi pudra in šminke, prav kakor pravi splitska popevka:

»Sve su splitske frajle
crne i blondinke,
one dnevno troše
dva vagona šminke.«

Čim globlja je noč in čim mračneje pošumeva nočno morje, tem manj je ljudi na obali. Samo še iz pristaniških beznic se razlega mornarsko petje, dokler tudi to ne zamre do ranih ur prihodnjega dne.

Ko pregledaš z Marjana Split v celoti, začutiš vso njegovo mogočnost in silo, ki se je osredotočila na ta majhen košček zemlje. Začutiš, kako nepremakljiv in nepremagljiv je Split — biser Jadrana, ki je zanj rekel pesnik:

»I teško onom, koj' će amo začii,
da mir moj ruši, jer će vuka načii!«

Takšen je Split na Jadranu.

Mrljen, splitski sveti gaj

»Sve staze i svi putevi na Marjanu vode u lepoto, mi je dejal možak, ki sem ga bil poprašal, kod in po kateri poti naj krenem na Mrljen.

Teško mi je govoriti o tem čudnem brdu, zakaj bojim se, da bi pri prvi besedi zapadel v superlative.

Prav za prav je Mrljen, ali — kakor ga nazivajo Splitani v svojem dialektu — Marjan, samo borov nasad, ki so ga bili pričeli gojiti pred petdesetimi leti. Ali njegova lepota je tako svojevrstna, da se ne more z njo meriti izlepa kak drugi borov gozdič. Mogoče začutiš njegovo prelest posebno zaradi tega, ker leži sredi tako strašno golega dalmatinskega hribovja: s severne strani Kozjak in Mosor, z južne bližnji otoki, vse enako golo. Tako je Mrljen sree, veliko zeleno srce širne obmorske krajine krog Splita, kolikor je moraš pregledati s tega bajnega holma.

Ce si najbolj trezen realist, čeprav tudi matematik, te mora omamiti hlad, ki te oblije, ko stopiš z razbeljenega kamenja in od vročine trepetajočega Račićevega stopnišča v senco mrljenskih borovcev. Obenem kakor v hlad se po-

topiš v prečudežen mir, ki je razlit med drevjem.

Komaj stopiš v globine svežih mrljenskih senc, ne sežejo več do tebe glasovi šumnega Splita, tako da se ti zdi, da si stopil v staro, gozdno pogansko svetlečje. Kakor da si se pogreznil v tuj, neznan svet, se ti zdi, ko ti s skrivnostnim šumom preleti pot pisan fazan in se spet izgubi neke v globinah gaja. Vzpneš se po peščen poti proti vrhu, in čisto mirno se spreha okoli tebe mnogo eksotičnih ptic, kakor da te ne vidijo. Nekaj korakov pred teboj svečano in dostojanstveno prekorači cesto pav. in solnce, ki se je ujelo v vrhove borov, meče raztrgane pramene svoje luči na njegovo razkošno perje.

Čar za čarom odkrivaš, in v tebi se budi želja, da bi do zadnjih potankosti spoznal vse lepote Mrljena. Z morja prihajajo vonjave z vetrom, ki veje kdo ve od kod — morda iz daljnih obalnih gajev Sredozemlja, tako daljnih, da so že odmaknjeni resničnosti.

V sivi davnini je bil Mrljen lovišče cesarja Dioklecijana. Do danes se ni na njem ohranilo ničesar, kar bi spominjalo nanj; le neki veličastni, carski mir-dih povsod, kakor da bi ves gaj žaloval za minulimi časi: če prisluhneš v tišino in se potopiš v pokojnost stezi, borov in cipres, ki se temnjujo skozi modrikaste sence, boš izgubil čut za čas in prostor: v večnosti si, v carstvu, ki ni od tega sveta. In kadar zaslišiš bori, ciprese in pinije v vetru, ki se nenadoma dvigne iz miru, se ti zdi, da slišiš v tem strahotnem pošumevanju daljnje odmeve lovsko gnanje carja Dioklecijana. To je edini sled, ki je na Mrljenu ostal za njim.

Mrljen je mnogo večji kakor je videti na prvi pogled. Človeku obvisijo oči navadno samo na vzhodnem pobočju, ki je edino kultivirano in negovano, od kod pa se širi Mrljen še vedno naprej, res da manj gozdnat, a zato tem bolj poln težkih vonjav, ki upijanjajo.

V kaki skopi, medli senci ležeš na suhe borove igle, in ko se zdramiš iz misli, začutiš ob sebi vlažen smrček poldivje srne. Ne boji se, le sprva te gleda nezaupno. Ko se te na privadi in vidi, da nisi hudoben, se lahko pričneš igrati in pogovarjati z njo. Marijan Fuhs.

Odmevi

V protihitlerjanskem glasilu »Der Gegen-Angriff«, ki izhaja v Pragi, Baslu in Parizu, piše Karl Franz o sedanjem položaju v Evropi s posebnim ozirom na avstrijsko vprašanje in pravi med drugim: »Med fašizmom in nacionalnim socializmom ni nobenega nasprotja, marveč samo majhna razlika: rasna ideologija. Med Italijo in Nemčijo je ena sama sporna točka: Avstrija. Imperialistično nasprotje je mogoče odstraniti ali s takojšnjo vojno, ali potem diplomacije, to se pravi s poznejšo vojno. To poslednje nastopi tedaj, kadar imata imperialistična nasprotnika poleg skupnega nasprotja še skupne interese. Te skupne interese je v tem primeru prav tako lahko spoznati kakor nasprotje, ki se kaže samo: obema fašizmom so sprito notranjih težav potrebni hitri zunanje-politični uspehi. Roka roko umije, če sta obe prosti. Mussoliniju je potrebno zavarovanje proti Angliji, Angliji je potrebno zavarovanje proti Franciji. V tem trenutku je seveda konec protihitlerjanske »solidarnosti« imperialističnih trobil miru. — Čedalje bolj jasno postaja, da razpada Evropa v dve skupini: v vojno taborišče na eni in v fronto miru na drugi strani. Vojna je vojna, pa naj gre za Abesinijo ali Litvo. Danes je že tako, da iz vsake majhne vojne neizdarno izbruhne velika. Hitler-Mussolinijeva teza o deljivosti miru, ki jo marsikateri »pacifista« priznava in odobrava, je v svojem bistvu le teza o deljivosti vojne. Blok držav, ki se zavzema za nedeljivost miru, blok, ki obsega danes Moskvo, Pariz in Prago, je edini pravi blok miru...«

O nacionalno-socialistični propagandi na Vzhodu objavlja »Prager Presse« na uvodnem mestu članek svojega berlinskega dopisnika, iz katerega posnemamo: »Bilo bi odveč podarjati, v kakšni meri je nacionalni socializem zapadel »mistiki Vzhoda«, ki je deloma čustveno-literarna zadeva, deloma pa vprašanje praktične politike. Bil je sam Moeller van den Bruck, ki je dal nacionalnemu socializmu vzhodno idejo na pot. V svoji razpravi »Socializem in zunanja politika« je zastopal tezo, da se mora Nemčija združiti z Vzhodom proti Zapadu, kajti le na Vzhodu so mladi, socialistični narodi. Moeller van den Bruck je zastopal to stališče na osnovi svojega dobrega poznavanja slovanske, posebno pa ruske literature, za katero se je zavzemal in je v ta namen preštel tudi izdajo Dostojevskih del. Pri njegovih naslednikih stopa seveda ta kulturni moment popolnoma v ozadje, zanje je bila odločilna samo zgodovinska tradicija Rajha, ki je, v kolikor so jo priznali tudi nacionalni socialisti, pokazala pot na Vzhod. »Prusija spada na Vzhod in ne na Zapad« — tako izjavlja časopisni šef vzhodno-pruskega okrožja Weber-Krohse v svoji knjigi »Landschaftliche Politik«. Nacionalno-socialistično gibanje je iz področja prejšnje Rusije privleklo k sebi mnogo osebnosti, ki so pozneje prevzele vodilna mesta in ki so skušale vplivati na nemško politiko v povsem določeni smeri, in sicer v smeri imperialistične orientacije vzhodne politike. Med te »komitaše Severa« spada poleg Rosenberga, voditelja zunanje-političnega urada, tudi v Revalu rojeni vodja nacionalno-socialističnih oddelkov Hage in voditelj vodilnih gospodarskih organizacij Andrijan v. Renteln, nadalje sedanji nemški zastopnik v Haagu Freytagh-Loringhoven iz Arensburga v Latviji, potem Backe, državni tajnik v ministrstvu za prehrano, ki izhaja iz Kavkaza, in še mnogi drugi na manj važnih mestih. Gre skoro za pravo baltsko invazijo.«

O posledicah francosko-ruskega sporazuma smo čitali pred dnevi v listu »Regime Fascista«, ki izhaja v Cremoni in ki ga izdaja bivši tajnik fašistične stranke Farinacci: »Francosko-sovjetski pakt in češkoslovaško-sovjetski pakt sta povsem spremenila položaj evropskih sil, kakor je to zelo odkrito razložil Mussolini v svojem govoru z dne 25. maja v parlamentu. Angležem, ki so smatrali splošno oborožitev Nemčije že za gotovo dejstvo, se je zdelo primerno sprejeti Hitlerjevo ponudbo za bodočo floto. Ta znaša 35% britanske flote in je v tem stalnem odnosu s poslednjo. To razmerje predstavlja prav to, kar je Angležem potrebno za ohranitev ravnovesja, in sicer ne samo v Baltiku (kjer boljševeški itak ne morejo mnogo opraviti sprico geografskega položaja), marveč tudi v Severnem morju... S tem, da je Anglija dosegla to ravnovesje, lahko mirno spi in postavi svoje brodeve tja, kjer bi to zahtevale potrebe imperija... Angleško-nemški sporazum predstavlja prvi odgovor na pakt, ki ga je Laval podpisal v Moskvi. Če ne bo hitro prišlo do pogajanj o zračnem Lokarnu, utegne kmalu priti do drugega odgovora v obliki angleško-nemškega letalskega sporazuma. Sicer pa je bil tudi ta pakt v glavnih obrisih že sklenjen, saj je Anglija potom Baldwinia izjavila, da sprejema tudi zračno enakopravnost s Francijo in Nemčijo... V Evropi nastaja torej nova situacija. Italija je seveda na njej zainteresirana, in to tako ko sredozemska velesila, kakor tudi ko zapadna velesila in bo nedvomno skrbno čuvala svoje interese, ki naraščajo v premem sorazmerju z njeno vstajajočo silo.«

Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast! — Branibor se briga zanje. — Pristopajte!

Sport

Tour de France

4300 km v 21 etapah.

Včeraj ob 9 dopoldne je bil v Parizu start za največjo in najtežjo cestno kolesarsko dirko sveta. Letošnja dirka je devetindvajseta te vrste. Skoraj štiri tedne se bodo kosali najboljši cestni kolesarski dirkači Evrope za prvo mesto in zanimanje za dirko ne bo ves ta čas omejeno samo na Francijo, ampak bo razburjalo ves sportni svet. Letos je startalo 94 dirkačev. Proga, ki gre letos v obratni smeri kot lani, vodi iz Pariza preko Lille — Charleville — Metz — Belfort — Evian — Aix les Bains — Grenoble — v francoske Alpe — Nica — Cannes — ob francoski Rivieri — Marseille — Montpellier — Perpignan — v Pireneje — Pau — Bordeaux — La Rochelle — Nantes — Caen in nazaj v Pariz. Proga meri v celoti 4325 km, torej je za 765 km daljša kot »Giro d'Italia«. Samo štirje dnevi so določeni za počitek dirkačev, reparature i. dr. Dirka stavlja zaradi svoje dolžine in težavnosti terena najvišje zahteve ne samo na dirkače, ampak tudi na dirkalni material. Seveda pa se smehljajo zmagovalcem tudi bogate nagrade, ki jih dajejo najrazličnejše panoge industrije in so te dosegle letos fantastično višino nad 1 milijon frankov. K posebno dragocenim nagradam spadajo one, za gorski »Grand prix«, ki se določajo po točkah za 15 vzpetin. Seveda dobi vsak dirkač tudi fiksno »dnevnicu«.

Kdo tekmuje?

Število udeležencev je letos napram prejšnjim letom zopet večje. To pa zato, ker je bila n. pr. zadnje leto na polovici dirke tudi le še kaka polovica dirkačev na kolesih, vsi ostali pa so omagali. Izmed 94 udeležencev je 5 moštev po 8 dirkačev = 40, 24 je vozačev poedincev in 30 takozvanih turistov (Touristes-routiers).

Dirkači petih nacionalnih moštev se imenujejo tudi »asi«. Za Francijo startajo: Leducq, Speicher, Le Grevès, Magne, Archambaud, Vietto, Marviel, Debenne.

Za Italijo: Bergamaschi, Martano, Bertoni, Di Paco, Camusso, Cipriani, Vignoli, Giacobbe.

Za Belgijo: Aerts, Danneels, De Caluwe, Garnier, Hardiquet, R. Maes, Moerenhout, Vervaecke.

Za Španijo: Ezquerro, Canardo, V Trueba, H. Prior, E. Alvarez, Cyprien, Cardona, F. Trueba.

Za Nemčijo: Stoepel, Thierbach, Kutschbach, Unbenhauer, Weckerling, Hodey, Kijewski, Heide.

Izmed tridesetorice poedincev so znani Italijani: Morelli, Teani in Gestri, Francozi Frontenay in Ch. Pélissier, Belgijci S.

Maes in Dignei, Španec Figueras in pa Švicarji: Amberg, Alfred Bulla, Hartman, Stettler, ki startajo samo kot poedinci. Ta grupa ima nalogo, da se iz nje nadomeščaj iz nacionalnih moštev izpadli dirkači. Izmed Tourist-routiersov bi omenili Thietarda, Garcio, Cloareca, Bertocco in Granierja.

Kdo bo zmagal?

Če smo zasledovali kolesarske dirke letošnje sezone, potem vemo n. pr., da je zmagal Vietto v Nizi, Rebrý že tretjič na progi Pariz—Boubaix, da je dirjal Caluwe v nezasišlanem tempu iz Pariza v Bordeaux, da je isti dirkač prišel bolj mrtev kot živ na cilj pri monstre-progi Pariz-Brusel, da je Le Grevès zmagal v dirki Pariz—Tours, Bergamaschi v Giro d'Italia, da je...

S tem pa je mogoče vse ali nič dokazati. Pri tako dolgi in naporni progi kot je Tour de France, bo seveda poleg kvalitete dirkačev odločevalo še vse polno slučajnosti in zato...

V zadnjih petih letih so bili zmagovalci samo Francozi in to: Leducq, A. Magne, Leducq, Speicher in zopet A. Magne.

Kratke sportne vesti

Reprezentančna nog. tekma Jugoslavija: Bolgarija bo koncem avgusta ali začetkom septembra v Sofiji.

Sušška »Viktorija« pripravlja za letošnjo plavalno sezono bogat internacionalen program.

Zagrebska Concordia je odpotovala v ČSR, in bo nastopila v Njitrju na nogometnem turnirju, kjer se bo borila z dvema češkoslovaškima in enim poljskim moštvom za dragocen »Pribinov pokal«.

Danske plavalke so zmagale na Dunaju nad avstrijskimi v razmerju 23:13. Prejšnji teden pa so že premagale Čehinje v Pistyanu pri Bratislavi s 53:38 točkami.

Jim Londos, svetovni mojster v rokoborbi (prosti stil), je bil v New Yorku premagan od Irca O'Mahowneya. To je bil v šestih letih njegov prvi poraz. Irec je zmagal v 1:16 min.

Angleška liga tekme 1935/36 bodo pričele 31. avgusta in bodo trajale do 2. maja.

Ervin Wegener je postavil v teku na 110 m zapreke nov nemški rekord s 14,5 sek.

Lehtinen in Nielsen, dva najboljša evropska dolgočprogaša, se bosta srečala v nedeljo v Kopenhagnu.

Guthrie (Anglija) je zmagal pri velikih motociklističnih dirkah ob navzočnosti 30.000 gledalcev na dirkališču v Bremgartenwaldu pri Bernu. Na Nortonu 500 ccm je prevozil progo 328,5 km v 2:26:24,6, torej na uro povprečno 134,62 km.

I. A. A. F. je priznala svetovni rekord v metu diska Nemca Schröderja z 53,1 metra. Dosledaj je imel svetovni rekord Šved Andersson z metom 52,4 m.

Sokolstvo

Navodila za zlet v Sofijo

Načelnštvo Sokolske župe Ljubljana objavlja: Vse udeležence soljskega zleta ponovno opozarjamo, da mora biti vsak udeleženec zleta vpisan v skupnem potnem listu, čeprav ima svoj lastni potni list.

Za potrdilo v sokolski legitimaciji od sreskih načelnstev, oziroma uprave policije v Ljubljani, da ni zadržka za potovanje v Sofijo, mora vsak posameznik plačati takso Din 20.— (tar. post. 3 in 4).

Na prošnjo Saveza SKJ pri predsedništvu ministrskega sveta, da se dovoli vsem državnim in samoupravnim uradnikom-Sokolom od 11. do 15. julija dopust za udeležbo na zletu bolgarskih Junakov v Sofiji, je g. ministrski predsednik odredil, da se morejo zleta udeležiti vsi državni in samoupravni uradniki ter se jim, v kolikor to dopušta služba, dovoli dopust za zlet.

Ponovno opozarjamo vse udeležence zleta, da bo glede slavnostnega kroja, telovadne obleke in narodne noše strog in točen pregled pred odhodom. Največjo skrb bomo posvetili našim narodnim nošam. Kdor pri pregledu ne bo imel kroja ali predpisane narodne noše, bo

da je treba za njo čisto drugih lekov, kakor pa so besede. Zeleli bi, da bi Albrecht določeneje izrazil, kakšni naj bi ti leki bili. Objavljen je zanimiv esej pokojnega Henrika Tume: Liberalizem in izčrpen esej Albina Prepeluha: Pripombe k naši prevratni dobi. Posebne važnosti kot izpodbuda je žgečeva sociološka studija o »Halozah«, ki podaja gospodarsko statistiko naših Haložanov (vinogradnikov). Dr. Drago Lončar objavlja studijo »Dr. Sernece«. Nadaljuje se povest Miška Kranjca »Južni vetrovi«, ki kaže že utrujeno in ustaljeno Kranjčevu pripovedniško naravo. Danilo Lokar se je oglasil s svežo novelo »Obleka«. Onemake vredna je Legiševa ocena Slodnjakovega »Pregleda slovenskega slovstva«, ob katerem prihaja do zaključka, da je delo prezgodaj prišlo na književni trg. V političnem pregledu objavlja Albert Kos Politčne spletke, v polemiki prinaša S. Leben »Puhel izvinek«, v »Prevodni literaturi« pa precej po šolsko lasa J. A. Glonar s filološke strani naše prevajateljice, ki so si v prevodni literaturi osvojili nekaj prevajalski monopol.

Književnost kaže v svojem izhajanju izredno trdnost. V 5.—6. številki je objavila Miroslava Krleža novelo Baraka Pet Be, Bratka Krefta odlomek iz komedije »Malomeščani«, Mira Knez pa je prispevala pesmi »Večeri«. Izmed člankov so važni: Nikolaj Buharin O godbi (Konec), Upton Sinclair: Victor Hugo, Kretfove literarne beleške ob 50 letnici »Germinala«, in Georgij Plehanov »O materialističnem pojmovanju zgodovine«. Fran Krajnc piše o Problemih studija marksizma, A. Ločnik kaže »Kotoliške strokovnjake za marksizem« (Aleš Ušeničnik). VI. K. pa načrtuje nekaj misli o enotnosti delavskega pokreta. VI. Šk. ocenjuje knjigo

brezpogojno črtan iz seznama in polnega lista in mu ne bo dovoljeno nadaljnje potovanje.

Na zlet v Sofijo potujejo vsi udeleženci brez izjeme v civilni obleki. Na zlet potujemo s posebnim sokolskim vlakom, tako da bodo člani skupaj in članice skupaj. Vstop članov v vozove članice in obratno je strogo prepovedan. Od Niša do bolgarske meje, t. j. do Dragomana se preobleče članstvo v slavnostni kroj. Člani in članice, ki imajo samo narodno nošo, se ne preoblečejo, marveč potujejo do Sofije v civilni obleki.

Prihod v Sofijo je predviden 11. julija dopoldne, nakar bo iz kolodvora skupen odhod v sprejeto na prenočišča.

Sokolski prapori. Društva, ki se udeležijo zleta v Sofijo, naj vzamejo s seboj svoje prapore.

Vodstvo odprave naše župe bo imel načelnik župe br. Lojze Vrhovce.

Naš mladi kralj kum sokolskega prapora

Slovenska Krajina se pripravlja v nedeljo na svoj veliki praznik. Sokol v Dolnji Lendavi bo proslavil svojo petnajstletnico, združeno s razvitim prapora, ki ga je poklonil društvu Nj. Vel. kralj Peter II., in delnim župnim zletom Sokolske župe Maribor, ki se ga udeležijo mursko, prekmursko in pljuško okrožje.

Sporod slavnosti je ta-le: v nedeljo ob 11. zbor članstva za sprejeto, ob 11.30 razvitje prapora in sprejeto, ob 15. javna telovadba vseh telovadnih oddelkov. Skušnje in pregled vaj bo takoj po prihodu vlaka. Sokolska župa Maribor bratsko vabi k čim večji udeležbi, da tako tudi moralno in materialno podpremo dolnjelendavskega Sokola. — Zdravo!

Knez-namestnik Pavle kum sokolskega prapora

Sokolsko društvo v Mengšu bo proslavilo v nedeljo 7. t. m. pomemben jubilej: praznovalo bo 15letnico svojega obstoja in razvilo sokolski prapor, ki mu bo kumoval Nj. Vis. knez-namestnik Pavle. Prapor, ki je delo spretnih rok marljivih članic, je izdelan tako domače-prikupljivo v samih narodnih motivih in ima v sredini na belem polju zadnje besede Največjega Sokola, blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja »Čuvajte Jugoslavijo!« Druga stran prapora je v državnih barvah z napisom »Sokolsko društvo Mengeš, 1919—1935«. Poleg visokega kuma bo praporu kumovala tudi dolgoletna in nadvse marljiva članica s. Terezija Ropretova, ki uživa povsod največji ugled.

Da bo ta sokolski praznik čim lepši, je sklenilo kumništvo okrožje, da priredi ob tej priliki svoj zlet. Sporod slavnosti je naslednji: v soboto zvečer podoknica kumici, v nedeljo: ob 5. budnica, ob 8. tekme dece, ob 12.30 skušnje, ob 14.30 sprejem zastopnika Visokega kuma, ob 15. razvitje prapora in sprejeto po trgu, ob 16. javna telovadba, nato narodna veselica. Sokol v Mengšu opozarja ponovno na svoj praznik ter vabi k obilni udeležbi. Zveze z vlaki in avtobusi na vse strani zelo ugodne. Zdravo!

Vi hočete nekoliko odpočitka in razbremenitve, bodisi zaradi starosti ali pa razširjenja podjetja.

Jaz iščem odgovornega vodilnega mesta, star sem 30 let, trgovaško naobrazhen, obvladam 5 jezikov, posedujem organizatorične sposobnosti, sem iniciativen s petletno prakso na vodilnem mestu. Za eventuelno sodelovanje imam sredstva na razpolago. Ponudbe pod »Organizatore na upravo« Glas Naroda.

Angele Vodecove: Zena v današnji Rusiji, M. P. poroča »Kaj ve profesor Veber o materializmu?« Zvezek zaključuje poročila o novih knjigah.

Beseda o sodobnih vprašanjih (IV. 1) priobčuje: Malomeščanstvo v agoniji (An-gur). Dva odgovora (Mirko Javornik). O napačnem in pravem katoličanstvu (Sebastijan Huber). Črtico Gospod Nadzornik (Joško Jurač) i. dr.

Čas, revija Leonove družbe, prinaša v IX.—X. številki 1934—35 članke: Franc Terseglav, Bog med nami, Zitomir Jan-zežič obravnava s katoliškega stališča Dialektični materializem kot filozofijo zgodovine, dr. Mihael Kamin piše o razvoju in stanju sodobne psihatrije, Emil Horvat: Vrednostni sostav in sodobno življenje. V Zapiskih pa odgovarja uredništvo J. Vidmarju glede Ložarjeve ocene Vidmarjevega eseja: Oton Zupančič.

Mladika objavlja v pravkar izšli 7. številki novele: Andrej Prem (Narte Velikonja), Na pomoč (Venceslav Winkler). Bogdan Kozak piše »O naključju ali kaj«, nadaljuje se povest Johna Habbertona »Helenina otroka« v prevodu Bogomila Vdo-viča. France Stelč nadaljuje razpravo »Iz zgodovine slovenskega cerkvenega slikarstva«. Pesmi so prispevali: Ivan Čam-pa pesem V belih nočeh, Ksaver Meško pa Krepčenje in Minljivost. Viktor Smolej je objavil v prevodu Lermontova »Pesem o carju Vasiljeviču«, mlademu oprčniku in pogumnemu trgovcu Na-lajnikovu. Saša Šantel piše o slikah ustličenja Koroskih vojvod, Jezuitske šolske drame v Ljubljani pa obravnava Viktor Steska, o slovenskih prestolnicah govori Jan Šedivy, zanimivo pa je nadalje Koštialovo jezikovno paberkovanje pa časopisih in revijah.

Kultura

Slovenske revije

Ljubljanski Zvon. V šesti številki »Ljubljanskega Zvona«, ki je pod prizadevnim uredništvom Juša Kozaka pokazal simpatično stremeljenje, obravnavati vsa aktualna, družabna in splošna kulturna vprašanja, je prišla pred vsem do izraza naša slovstvena mladina, kar moramo pozdraviti, prinaša razpravo Frana Kidriča: Poslednja Prešernova Lavra. Prof. Kidrič na zanimiv način očrtuje Prešernov odnos do Ane Jelovške in do Metkine hčere Ane ali Beti. Bratko Kreft ocenjuje življenjsko podobo dr. Henrika Tume, pri katerem prihaja do zanimivih zaključkov glede naših socialdemokratov iz polpretek-le dobe, ki so se izdajali za marksiste, niso pa imeli niti pojma o marksizmu.

Leposlovje zastopata Tone Seliskar, ki je prispeval dve močni socialni pesmi: Iznanca in Jetnišnica, Ivo Grahor pa je napisal Dva grenadirja, nadaljuje pa se roman Antona Ingoliča Zemlja in ljudje.

V socialnem obzorju piše Juš Kozak, kakšno je življenje Ob skalnih Sotli, v kritiki pa srečamo oceno Iva Brnčiča o Javornikovem »Srečanju z neponanimi« in Sturmovo oceno Ocvirkovega prevoda Gideovih »Vatikanskih ječ«. Franc Bajd poroča o dr. Ozvaldovi: Prirodoslovni in duhoslovni smeri psihologije s pedagoškega vidika. O »Književnih horizontih« Lad. Žimbrega piše Ivo Brnčič, v Drobilu pa objavlja Mile Klopčič epigram: Mrak v Idejah.

Sodobnost priobčuje v šesti številki nekaj zanimivih člankov: Fran Albrecht piše O moralni depresiji, o kateri pravi,

XIII. mednarodni zadružni dan

Mednarodna zadružna zveza v Londonu združuje v prvi vrsti vse centrale nabavljajalnih zadrug, pa tudi mnoge organizacije kreditnih, produktivnih in vnovčevalnih zadrug. Tudi jugoslovansko zadružništvo je potom Glavne zadružne zveze v kraljevini Jugoslaviji včlanjeno v tej Zvezi. Zveza prireja vsako leto v začetku julija mednarodni zadružni dan, ki je določen letos na soboto, dne 6. julija. Ta dan naj vse zadruge proslave čim bolj svečano. Prirede naj sestanke zadružnikov s predavanji, obhodi, izleti, veselicami in podobno. Zveza je poslala tudi besedilo resolucije, ki naj jo letos sprejmejo vse zadruge. Resolucija se glasi:

- Zadružniki!
- Imejte zaupanje v svojo stvar, bodite resni v borbi za zadružne ideale in vztrajajte do zmage!
- Resolucija.
- Ob priliki proslave trinajstega mednarodnega zadružnega dne sto milijonov zadružnikov v okviru Mednarodne zadružne zveze ponovno potrjuje svoje neomajno zaupanje v načela, ki so ideal in osnova zadružnega pokreta:

Odpri vrata za pristop novih zadružnikov brez ozira na raso, narodnost in vero so osnovni znak zadružnega gibanja; samouprava in svoboden razvoj so bistveni pogoji za njegov obstoj; delo za skupnost namesto osebnega dobička je temelj gospodarske organizacije zadružnega gibanja in njegov najvišji cilj. Zadružniki naglašajo svoje zaupanje v nedvomno premoč zadružnega gospodarskega reda, čigar odpornost se je jasno pokazala v krizah, ki so v zadnjih desetih letih pretresale vse gospodarsko življenje. Zadružniki so prepričani, da more samo splošna prilagoditev zadružnim načelom trajno zagotoviti povratek blagostanja. Mednarodno zadružno sodelovanje omogoča odstranitev številnih ovir, ki so nastale po vojski in ki so, preprečevajoče svoboden promet med narodi in državami, razdirajoče delovale na edinstvo in slogu svetovne družine narodov. Zadružniki vsega sveta se združujejo z namenom, dati izraza svoji želji po miru. Zahtevajo zagotovitev miru kot edine odgovarjajoče osnove za kulturni napredek in blagostanje človeštva.

Tezaviranje denarja pri denarnih zavodih

Pri denarnih zavodih, katerim se je posrežilo prebroditi težkočee zadnjih let, kakor tudi pri onih, ki so morali zaprositi za zaščito, se zadnji čas opaža vedno večji dotok vlog. V tem pogledu je značilna bilanca Splošnega jugoslovanskega bančnega društva (Beograd-Zagreb). Ta zavod izkazuje v svoji bilanci za preteklo leto nič manj kakor 72,5 milijonov dinarjev likvidnega denarja (gotovine in blagajniških zapisov Narodne banke) in to pri hranilnih vlogah, ki znašajo skupno 170,8 milijonov dinarjev. Ta izvanredna visoka likvidnost je značilna za desorganizacijo, ki vlada v našem bančništvu. Treba jo je hitro odpraviti. Naši denarni zavodi nimajo nobenega zatočišča in vedno se jim je bati nove navale vložnikov. Poleg tega pa ne badejo prilike za ugodne in varne kraljkorčne plasmane, pa zaradi tega drže ogromne vsote gotovine v blagajni. Vse to kljub temu, da bi ta sredstva bila našemu narodnemu gospodarstvu nadvse nujno potrebna. Ta primera Splošnega jugoslovanskega bančnega društva ni osamljena. Zagrebška Mestna hranilnica je imela koncem preteklega leta 157 milijonov dinarjev razpoložljive gotovine. Tako leži n. pr. pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani 35 milijonov dinarjev gotovine napram 10 milijonom pred dvema leti. Bilančna vsota znaša pa 253 milijonov dinarjev. Hrvatska Splošna kreditna banka v Zagrebu je imela koncem preteklega leta 36,6 milijonov dinarjev likvidnih denarnih sredstev; poleg tega pa še 6,7 milijonov dinarjev likvidnih vlog pri drugih bankah. Jugoslovanska banka v Zagrebu izkazuje v svoji bilanci 25,4 milijonov dinarjev gotovine, Zemaljska banka za Bosno in Hercegovino pa skoro 30 milijonov. Likvidna sredstva navedenih zavodov, kakor tudi nekaterih drugih bank, so danes večja, kakor so bila pred nastopom kreditne krize. V še večji meri so se zadnja leta povečala likvidna sredstva Poštne hranilnice in Drž. hipotekarne banke. Zaradi narave poslovanja mora imeti Poštna hranilnica vedno značne zaloge gotovine. Koncem leta 1931 so znašala ta sredstva 177 milijonov dinarjev, lansko leto pa 409 milijonov. Drž. Hipotekarna banka je imela

koncem leta 1931 38 milijonov likvidne gotovine, v lanski bilanci pa je izkazana le-ta z 266 milijoni. Pri obeh zavodih skupaj se je gotovina povečala od 215 milijonov v letu 1931 na 655 milijonov v lanskem letu. Likvidna sredstva še nadalje naraščajo. Drž. hipotekarna banka je izkala koncem maja tega leta 593 milijonov gotovine in blagajniških bonov Narodne banke, tako da se cenijo likvidna sredstva teh dveh državnih zavodov danes na eno milijardo dinarjev. Razvoj zadnjih let kaže, da se pri denarnih zavodih, posebno pri državnih denarnih zavodih nabira gotovina, ki je bila preje tesavirana pri zasebnikih. Treba bo hitrih ukrepov, da se odstranijo zapreke, ki danes ne dovoljujejo denarnim zavodom plasiranja razpoložljivih sredstev. Naš kreditni aparat je treba organizirati po vzoru drugih držav, tako da bo služil razvoju in napredku našega gospodarstva.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 5. julija. Amsterdam 2962'43 — 2977'03, Berlin 1752'05 — 1765'93, Bruselj 734'18 — 739'24, Curih 1424'22 — 1431'29, London 214'69 — 216'75, Newyork 4318'94 — 4355'26, Pariz 287'96 — 289'40, Praga 181'48 — 182'58, Trst 359'49 — 362'57. Curih, 5. julija. Beograd 7'—, Pariz 20'22, London 15'125, Newyork 305'825, Bruselj 51'575, Milan 25'275, Madrid 41'90, Amsterdam 208'—, Berlin 123'20, Dunaj 57'60, Stockholm 77'95, Oslo 75'95, Kopenhagen 67'50, Praga 12'75, Varšava 57'80, Atene 2'90, Carigrad 2'48, Bukarešta 3'05, Helsingfors 6'67, Buenos-Aires 0'81.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 5. julija. Inv. pos. 1921 80'50 — 81'50, 7% Bler 77 — 78, 8% Bler 67 — 67'50, obv. drž. hip. banke 1927 72 — 75, agr. obv. 45 — 46, beglučke obv. 63'75 — 64'75, obv. stab. pos. 1931 79 — 81. Zagreb, 5. julija. 7% inv. pos. 80 — 81 — 80 — 81'50, vojna škoda kasa 372'50 — 374 — 373'50, julij, avg., sept. 371'50 — 373, 4% agr. obv. 45 d, 7% Bler 67'25 — 67'50, 8% Bler 77'25 — 78, 6% beglučke obv. 63 — 64 — 64'50, Narodna banka 5800 — 6000, Agr. priv. banka 230 d, Dunaj-Zagreb klir. 871 — 881 — 876, Dunaj-Beograd klir. 882 — 872, Grčija-Zagreb klir. 36'40 — 37'10 — 36'75, Grčija-Beograd klir. 36'50 pon., priv. klir. London-Zagreb 233'45 — 235'05 — 234'25, priv. klir. London-Beograd 235'05 — 233'45, priv. klir. Madrid-Beograd 600 b, priv. klir. Madrid-Beograd 605 pon., Trboveljska 90 — 100, Sefer Osijek 135 — 150, 7% stab. pos. v Parizu 79 — 81'50. Beograd, 5. julija. 7% drž. inv. pos. 83 — 81'50 (82), 4% agr. obv. 47'25 — 46'50 (47), 7% stab. pos. v Parizu ponudba 84, 6% begl. obv. 65'75 — 65'50 (65'50), vojna škoda prompt 373 — 372 (372), november 371 zaklj., 7% Bler 67'50 — 67 (67'25), Nar. banka 5850 — 5800, Agr. priv. banka 234 — 232'50 (233).

BLAGO

Ljubljana, 5. julija. Koruza: franko vagon bačka postaja 77 — 79, franko vagon banaška postaja 75 — 77, činkvanti, franko vagon bačka postaja 105 — 110. — Oves: franko vagon slavonska postaja 100 — 102. — Pšenica: franko vagon bačka postaja 115 — 117, franko vagon banaška postaja 112 — 114. — Moka: pšenična Og. banaška postaja 195 — 205, pšenična Og. bačka postaja 190 — 200, pšenična 2, bačka postaja 170 — 180, pšenična 5, bačka postaja 150 — 160. — Otrobi: franko vagon bačka postaja 100 — 105. Novi Sad, 5. julija. Pšenica: bačka potiska 114 — 118, slavonska 114 — 116, sremska 112 — 114, bačka 112 — 115, banaška 110 — 115. Oves in rž: ne notirata. — Ječmen: bački in

sremski, novi, 64 kg 72'50 — 75. — Koruza: bačka in sremska 76'50 — 77'50, banaška 74'50 — 75'50. — Moka: neizpremenjena. — Fižol: ne notira. — Otrobi: bački in sremski, juta vreče 77'50 — 80, banaški, juta vreče 76 — 78. — Tendence prijazna, promet srednji. Sombor, 5. julija. Pšenica: bačka okol. Sombor 112 — 114, gornje bačka in gornje banaška 113 — 115, sremska 112 — 114, banaška in bačka potiska 116 — 118, slavonska 113 — 115. Oves: bački 94 — 95, sremski 95 — 98. — Ječmen: bački in sremski, 63-64 kg, novi 72 — 74. Koruza: bačka in sremska 75 — 78, bačka in sremska, julij 78 — 80. — Moka: št. 7 107'50 — 117'50. — Otrobi: bački 80 — 82. — Vse ostalo neizpremenjeno, tendence neizpremenjena, promet 34 vagonov. Budimpešta, 5. julija. Koruza: julij 11'30 — 11'08 do 11'10 — 11, avg. 11'14 — 11'04 do 11'03 — 11'04, maj 10'65 — 10'67 — 10'63 do 10'63 — 10'64. Chicago, 5. julija. Pšenica: julij 82, sept. 84'5, december 85'75. — Koruza: julij 80, sept. 74, december 64. — Winip. pšenica: julij 80'25, avgust 81.

Radio

Sobota, 6. julija.

Ljubljana: 12.00 Plošče — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Plošče — 18.00 Radijski orkester — 18.50 Politični pregled (dr. Jug) — 19.10 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nacionalna ura: Ob. 100letnici Čopove smrti (prof. Vodnik), prenos v Zagreb in Beograd — 20.00 Večer v spomin Malije Čopa, recitacije, petje, radijski orkester — 21.15 Prenos internac. koncerta iz Beograda — 21.45 Čas, vreme, poročila — 22.00 Nekaj resne, nekaj plesne glasbe (radijski orkester). Beograd: 20.00 Razne arije — 20.30 Violinski koncert — 21.15 Koncert orkestra kralj. garde. Zagreb: 20.00 Orkestralni koncert — 21.00 Plošče.

TUJE POSTAJE

Berlin: 20.10 Zabavni zaključek tedna s sodelovanjem lipskega simfoničnega orkestra. Bern: 20.00 Pesmi — 21.10 Komedija — 22.40 Koncert reproducirane glasbe. Deutsch-ladsender: 20.10 Plesni večer. Frankfurt: 20.15 Dunajska glasba — 22.30 Em-De orkester igra plesno glasbo. Luxemburg: 20.25 Plošče — 21.00 Simfonični koncert violinista Astruca. Pariz: 20.15 Koncert — 20.30 Plošče — 21.00 Plesna glasba. Praga: 20.00 O Husu. Strasbourg: 19.00 Petje in orkester reproducirane glasbe — 20.30 Vokalni in klavirski koncert. Stuttgart: 20.15 Vokalni in orkestralni koncert — 21.00 Plesni večer. Varšava: 20.10 Iz Leharjevih operet — 21.00 Program po napovedi — 21.30 Orkestralni koncert. Dunaj: 20.00 »Sanjotarci«, zvočna igra — 21.35 Razvoj glasbe za cembalo od Bacha do Hindla II.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

PROTI KURJIM OČESOM. Kdor si želi boljšega pedikerja, je na razpolago cenjenemu občinstvu pediker Avbelj, kopališče Okrožnega urada, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

MAJHNO POSESTVO v ljubljanski okolici (gorenjska stran) je zaradi odselitve zelo ugodno naprodaj. Posedstvo ima najlepšo lego ob vodi, je gospodsko urejeno in je zlasti primerno za letovišče. Ponudbe pod »Mirni dom« na upravo »Glasa Naroda«.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Po tem prvem večjem porazu so Lahi nekoliko odnehali. Zato je bilo dopoldne 24. julija še precej mirno in se je čulo le oddaljeno, sporadično streljanje. Baš ta mir je premotil ljudi, da so se začeli spet nekoliko prosteje gibati. Posledica pa je bila, da je bilo več nesrečnejšev ubitih in ranjenih, nego tedaj, ko je bilo mesto v najhujšem ognju. Ubite so bile tudi tri ženske in en stražnik, in sicer v Vojašniški ulici. V Morellijevi ulici pa se je popolnoma zrušila trinadstropna Cescuttijeva hiša, od katere so odpadle stene in se zrušile na cesto in na dvorišče. S ceste se je videlo v stanovanja, ko da bi gledal človek z dvorane na odprt, zato pa ves razdejan in razbit gledališki oder. Žalosten je bil ta pogled in človeku se je krčilo srce v pomilovanju in grozi, pa tudi v bojazni, kaj vse bo še sledilo temu prvemu, a že tako nepopisno krutemu razdejanju. Od porušenih sten hiše se je nagrmadilo na ulici toliko razvalin in kamenja ter vmes še ostankov razbite oprave in opreme, da ne bi zadostovalo 50 velikih vozov, da bi vse to spravili v kraj. Tudi na Stalnem trgu so se pokazali strašni učinki zadnjega obstreljevanja. Granata je tam ubila jezdeca in njegovega konja in ranila več ljudi. Po vseh hišah na trgu pa so bila pobita okna, tako, da ni ostalo niti eno steklo celo, niti en okvir nepoškodovan. Porušena sta bila takrat tudi zakristija stolne cerkve in kino ob Ljudskem vrtu. Dne 25. julija so Lahi podrli lepo hišo v Angelinovi ulici. Grozen prizor se je tega dne odigral v Semeniški ulici, kamor je padla težka italijanska granata. Treščila je pred cerkvena vrata baš v trenutku, ko so

bile v cerkvi večernice. Da je granata padla nekaj metrov dalje na sredo cerkve, bi se bila cerkev vsa porušila in pod razvalinami bi našlo strašno smrt na stotine ljudi, starcev, žensk in otrok.

Opoldne, dne 26. julija je udarila granata v hotel »Union«. Granata se je razletela s silno eksplozijo in napravila prav veliko škodo. V obednicah se je ravno tedaj zbralo mnogo gostov h kosilu. Več gostov in uslužbencev je bilo težje ali lažje ranjenih. Ostali pa, ki jim je takrat še prizaneslo, so zbežali v sosedne varnejše prostore in v globoke hotelske kleti. Ob istem času je padla težka granata na neko hišo nasproti cerkve v Semeniški ulici. Ubila je tri moške, več oseb pa je bilo spet ranjenih.

Posebno ljuto so obstreljevali Italijani tega dne tudi goriški Grad, trg za živino za Gradom in Ronko. ki se ni moglo braniti in ki končno tudi v svojih kletih in rovih ni bilo zadostno zavarovano. Obstreljevanje pa je postalo tako silno, da smo se celo že pri »Zlatem jelenu« zbal, da se sesujejo stene in Zunaj, posebno pa tam okrog Grada se je medtem spet razvnelo divjanje in Lahi so obstreljevali mesto še z večjo silo. Niti najmanj se niso ozirali na to, da je v mestu še mnogo civilnega prebivalstva, streha nad nami. Tako se je tresla vsa hiša od strahotnega bobnenja in neprestanih zračnih sunkov, ki so jih povzročile istočasne eksplozije celih tropov granat. Od velike razburjenosti in po neprespanih nočeh sem se končno živčno precej izčrpan vlegel, se zakopal pod odejo in zaspal.

Ko sem prišel k »Zlatemu jelenu«, so se v neposredni bližini baš ustavili Dalmatinci in Bosanci, ki so se vrnili iz strelskih jarkov na Sabotinu. Razcapani in od blata in prahu vsi umazani, da skrajnosti izčrpani so popadali kar po tleh, da si vsaj malo opomorejo od prestanega nečloveškega napora. Toda njih počitek bi skoraj ne bil trajal niti dobre pol ure. Lahi so se po njihovem odhodu iz rovov s po-

dvojeno silo zagnali v hrib in Madžari, ki so zamenjali nesrečne robove z jugoslovanskega juga, se jim niso mogli upirati. Hkratu so vsi strahopetno zapustili postojanke in se umaknili ali pa se udali napadalcu, ki ni bil sovražen le njim, marveč se je pozneje izkazal sovražnega le še v vse večji meri baš napram Slovanom.

Tedaj je onemogle Dalmatince in Bosance nena doma vrglo pokonci, kratko, rezko povelje: Nazaj v rove! Nekaj sekund nemirne tišine, nato pa so se vsi naenkrat uprli. Preveč so že storili, preveč žrtvovali, da bi jih zdaj še zlorabili. Upropastili jim bodo ves narod, če jih poženo nazaj v klavnico na že docela razkopanem Sabotinu. Svaka sila do vremena — in sabotinske postojanke so ostale v laških rokah.

Kratek odmor so si privoščili Lahi 29. julija, toda nedvomno ne za to, da bi se oddahnili do skrajnosti onemoglo prebivalstvo v mestu. Kakor so pravili, so zaradi neprestanega obstreljevanja, ki je trajalo vse zadnje dni, izčrpali vse svoje bogate zaloge streliva in so se morali sedaj spet založiti z novo municijo. Zamenjali so tudi topove, ker so jih že preveč obrabili in so jim nekatere topovske cevi že eksplodirale. Njih ljudje so se zaradi takih vedno bolj pogostih nesreč pričeli upirati, češ da se ne dotaknejo več svojih topov. Naglo so se tako pripravili na novo borbo. Tudi avstrijske baterije so utihnile, te pa zato, ker jim je sicer prav tako pričelo primanjkovati streliva, a ga niso imeli s čim nadomestiti. Stednja je bilo povelje že tedaj, ko se je vojna prav za prav šele pošteno začela.

Naročajte „Glas naroda“!

Abesinija izpodjeda temelje Društva narodov

Italija in Abesinija, Abesinija in DN, DN in... Cerkev — Zanimiva izvajanja rimskega dopisnika pariškega „Tempa“

P. Gentizon, rimski dopisnik pariškega lista »Tempa«, je poslal svojemu listu daljši članek o italijanskem stališču v sporu z Abesinijo pod naslovom »Abesinska aferi in Društvo narodov«. Ker vsebuje članek po eni strani izčrpano analizo italijanskih pogledov na spor, po drugi strani pa ni težko med vrstami razbrati, da je italijansko stališče v tem vprašanju več ali manj tudi francosko stališče, bo naše čitatelje gotovo zanimalo, če podamo daljši izvleček iz tega poročila. Saj nam trenutno nič ne more boljše pokazati, kako trčila so vsa povelja mednarodna načela, kakor baš ta izvajanja rimskega dopisnika pariškega lista, in to tem bolj, če pomislimo, da je Francija do pred kratkim veljala za edino zvesto zagovornico načel Društva narodov.

Usodna zmeta

»Bolj ko kdaj poprej, pravi dopisnik, se zdi Italija odločena, da gre v abesinski aferi do dna. Že njene priprave govore o odločilni akciji. Stotisoč mož je zbranih v Vzhodni Afriki pod savojsko zastavo. Med tem pa je na delu pravna komisija, predvidena po italijansko abesinski pogodbi iz leta 1923, da prouči niz obmejnih incidentov. Njeno delo mora biti končano 25. avgusta. To se pravi, da bo moral tedaj, če bi sporazum ne bil dosežen, ponovno poseči vmes svet Društva narodov. Da se torej že sedaj predvidevati, da vstaja na mednarodnem obzorju eden izmed najresnejših problemov. V njegovem temelju pa je po italijanskem mnenju samo ta osnovna napaka, da je bila Abesinija leta 1923 sprejeta v DN.«

Dopisnik nato navaja italijanske razloge, ki govore za izključitev Abesinije iz DN in podarja zlasti te tri: 1. meje abesinskega cesarstva niso povsem točno določene; to velja zlasti glede meje z italijansko Somalijo in Eritrejo (Dankalijo). 2. Abesinija nima še vlade, ki bi imela svojo oblast nad vsem ozemljem. 3. Abesinija ni izpolnila svojih mednarodnih obveznosti, ki jih je sprejela že leta 1923 ob svojem vstopu v ženevsko institucijo.

Vprašanje mandata

Toda Italijani gredo še dalje: oni zahtevajo najmanj mandat nad abesinskim cesarstvom in se pri tem sklicujejo na precedenčne primere podeljevanja mandatov Angliji in Franciji po svetovni vojni. V rimskih krogih se sicer zavajajo, da se tozadevne določbe pakta DN nanašajo samo na kolonije in na ona ozemlja, ki so bila nekoč v oblasti Nemčije in Turčije. Navzlic temu pa zatrjujejo, da se te določbe dajo uporabljati tudi v tem konkretnem primeru. To po njihovem mnenju najboljše dokazuje že samo dejstvo, da se v paktu nahajajo tudi posebne določbe o mandatih. Razen tega govori pakt povsem jasno o civiliziranih državah in pa takih, ki so dosegle sicer precej visoko stopnjo v svojem razvoju, ki jim je pa še vedno potrebna pomoč starejših, preizkušenih držav. Pri tem se sklicujejo zlasti na določbe čl. 22 pakta DN, ki pravi izrecno, »da je najboljši sredstvo za praktično realizacijo tega načela zaupanje varstva nad temi narodi — bolj razvitim narodom, ki so z ozirom na svoja sredstva, na svojo izkušnost in na svoj geografski položaj bolj v stanju, da prevzamejo to odgovornost.«

Izključitev radi — nevrednosti

Italija pa vztraja torej slejkoprej na izključitvi Abesinije iz DN, da se tako popravi usodna napaka, storjena leta 1923. To svojo zahtevo utemeljuje s čl. 16 pakta DN, ki predvideva izključitev kateregakoli člana radi — nevrednosti. Sklicuje se pa obenem tudi na znani

čl. 19. pakta, ki postavlja načelo mirne revizije, kadarkoli to zahtevajo nove mednarodne prilike.

Členi 16., 19. in 22. pakta DN

Po dopisnikovem mnenju bi bila Italija pripravljena zastopati svoje stališče v sporu z Abesinijo pred ženevskim forumom le tedaj, če bi se v diskusiji uporabljale določbe členov 16., 19. in 22. pakta DN. Društvo narodov bi moralo najprej ugotoviti, da abesinska vlada ni izpolnila svojih mednarodnih obveznosti, ki jih je prevzela ob vstopu v DN. Nadalje bi moralo DN proučiti, ali je to neizpolnitev pripisati malomarnosti abesinske vlade ali samo njeni slabosti. V prvem primeru bi moralo DN Abesiniji takoj odpovedati članstvo. V drugem primeru bi pa moralo dopustiti intervencijo Italije, da bi ta s svojo civilizacijsko močjo reformirala Abesinijo in odpravila anarhijo, ki vlada v državi, ter tako pripomogla k pomiritvi črnega kontinenta...

DN pred življensko odločitvijo

»Italija ni torej, nadaljuje dopisnik, proti resitvi abesinskega spora v okviru DN. Toda ne dela si v tem pogledu nobenih iluzij. Zaveda se, da bi se v Ženevi utegnila stvariti proti njenemu stališču močna opozicija. Prav nič si zato ne prikriva, da bo abesinska aferi predstavljala še odločilno fazo v zgodovini Društva narodov.

Malo kruha, velik apetit...

Dopisnik nato navaja razloge, ki Italijo silijo k izvajanju brezkompromisne ekspanzijske politike. Kakor je že rekel Chamfort, bodo na svetu vedno narodi, ki bodo imeli več kruha kakor apetita, pa tudi taki, ki bodo imeli več apetita kakor kruha. DN bi moralo s to stvarnostjo računati, kajti jasno je, nadaljuje dopisnik, da bi se moralo DN v tistem trenutku odpovedati članstvu Italije, ko bi skušalo zadržati ekspanzijski elan fašistične Italije. To bi pa pomenilo smrt ženevske ustanove.

Razvoj sovjetskega letalstva

Vse ozemlje Zveze sovjetskih socialističnih republik je razdeljeno na deset zrakoplovnih okrožij: moskovsko, lenjingsko, ukrajinsko, belorusko, severnokavkaško, sibirsko in daljnovzhodno. Na čelu vsakega okrožja je načelnik zrakoplovnih sil rdeče armade, vrhovni poveljnik pa je Jakob Aleksisov in njegov namestnik Naumov. V začetku letošnjega leta je bilo pripravljenih 2.500 aeroplanov prve linije, to je pripravljenih za boj.

V tem številu pa niso vračunani aeroplani pilotskih šol. Vsi avioni se dele na težke bombarderje (TB), bojne avione (R5), lahke izvidne (R5 in R1) in lovske (I5, I6 in I7). Težkih bombarderjev in bojnih avionov je 30%, to je 750. Med njimi so TB 1 dvomotorni, TB 3 pa štirimotorni, motorji M 34 so konstrukcije sovjetskega inženjerja Mikulina. Njih izkoriščana hitrost je 200 km na uro, v višini 6 do 7 km pa lahko lete tudi hitreje. Ta hitrost brani avione pred protiletalsko artilerijo. Vsak takšen avion ima 12 strojnih pušk in lahko nosi s seboj po 10 q, ko leti na veliko razdaljo. Na kraj-

Japonski vzgled vleče...

Po drugi strani pa si morajo biti v ženevskih krogih na jasnem tudi v tem, da Italijo v tem trenutku japonska akcija proti veliki Kitajski samo podžiga k vztrajnosti v njih abesinski aferi. Sprito neoviranega razmaha japonske ekspanzijske politike bi bila vsaka obdoba Italije, pa naj pride od katerekoli strani, povsem brezuspešna.

Edino zlo...

Sicer pa je po mnenju rimskih krogov vsako vzporejanje v abesinskem primeru absolutno nemogoče. DN naj rajši popravi krivico (!), ki jo je storilo civiliziranemu svetu s tem, da je postavilo abesinski narod na isto stopnjo z drugimi civiliziranimi narodi, kajti, pravi dopisnik, »ni mogoče postaviti v isto vrsto najstarejšo latinsko civilizacijo Evrope z nekultiviranimi in divjimi navadami abesinskih plemen. Enakopravnost v tej smeri bi bila samo utvara. Toda nevarna utvara.«

Pot nazaj ni več mogoča...

In še neko drugo dejstvo je, ki ga mora DN upoštevati, če hoče v tem sporu postopati objektivno in pravično. »Tudi, nadaljuje dopisnik, če bi DN priznalo Rimu mandat nad Abesinijo, je zelo verjetno, da bi ga abesinski cesar ne sprejel in da bi se bilo treba zanj boriti. Po drugi strani pa Italija ne more za vedno imobilizirati svojih vojaških čet v Vzhodni Afriki. In prepeljati jih nazaj, zdaj tudi ne more več. Italija se torej nahaja v vsakem primeru v položaju, da si more želeči definitivno obratun. Zanj je to vprašanje časti in prestiža. Nad njo visi težak kolonialen poraz. Zdjaj ga hoče izbrisati. Je v tem psihološki moment, ki ga civilizirani svet mora razumeti.«

»Inteligentni oportunistem...

Svojo analizo italijanskega stališča zaključuje Gentizon s tole zanimivo paralelo: »Ženevska ustanova mora dati nekaj koncesij svojemu stališču. Niti Cerkev ni v teku stoletij opustila take taktike. In vendar se smatra za večno. Kakor DN, tako ima tudi ona svojo doktrino. In ohranila jo je do danes. Toda samo s svojim inteligentnim oportunizmom. Podžigana v svetovni vojni, da bi izrekla pravico, je rajši obmolnila. Sodila je, da bi s svojo izjavo več izgubila kakor pridobila. In vendar ni bila veljava Cerkev zaradi tega prav nič zmanjšana. Društvo narodov, ki upravlja samo pozemske stvari, bi lahko brez pomisleka sledilo temu vzgledu.«

Zopet obsedno stanje v Kataloniji

V španski provinci Kataloniji so v zadnjem času zopet izbruhnili nemiri. Centralna vlada je ponovno proglasila obsedno stanje v vsej provinci. — Na naši sliki vidimo vojnega ministra Gil Woblesa in generalnega guvernerja Katalonije Manuela Portela pri prihodu v Barcelono.

ške. Njih hitrost znaša 400 km na uro, dolžina poleta pa 800 km.

Tehnična naobrazba avionskega osebja je na visoki stopnji, ravno tako tudi njegova hrabrost. Sovjetski pilotje imajo veliko število svetovnih rekordov v višino in daljino letanja. Ves svet pozna imena sovjetskih pilotov: Čuhnovskega, Babuškina, Prokofjeva, Gromova, Molokova, Jevdokimova, Šestakova itd. Za dopolnjevanje aktivnih zrakoplovnih brigad SSSR je samo vojaških pilotskih šol deset, ki dajejo vsako leto najmanj 1.000 pilotov. V početku letošnjega leta je bilo za 2.500 letal v rezervi nad 200% vojnih pilotov in nižjega tehničnega osebja. V bodoči vojni ne bo igralo svoje vloge samo število avionov, temveč tudi sposobnost zračne vojske zrakoplovne industrije. SSSR ima danes najmanj 25 tvornic za avione in motorje. Med njimi so ogromna podjetja, kakršni sta 22 tvornici avionov in 25 tvornic za motorje v Moskvi, ki izdelujejo motorje M-17, M-34, M 48 in Zaporoska tvornica, ki se v njej izdelujejo motorji Jupiter z zračnim ohlajevanjem. Računa se, da je v vojni potrebno petkratno dopolnjevanje avionov. Sovjetske tvornice bodo to nalogo z majhnim naporom izpolnile. Ves potreben material kakor les, jeklo in letos tudi že aluminij ima Rusija doma. Vsi omenjeni avioni in motorji so zgrajeni v sovjetskih znanstvenih zavodih: v centralnem aerohidrodinamičnem (CAGI) in znanstveno-preizkuševalnem (NII) zavodu. Konstruktorji so Tupolev, Kalinin, Mikulin, Jakovljevi, Grigorovič, Harlamov itd. Vrhutega je na vsakem aerodromu posebna pisarna za konstrukcije. V ogromni mreži civilnih aeroklubov, šol, krožkov za jadranje itd. se uči nad 300.000 mladeničev, ki se bodo v sili in potrebi lahko uporabili za dopolnjevanje zrakoplovnih kadrov. Zrakoplovno vojno akademijo v Moskvi obiskuje 500 slušateljev, bodočih zrakoplovnih inženjerjev.

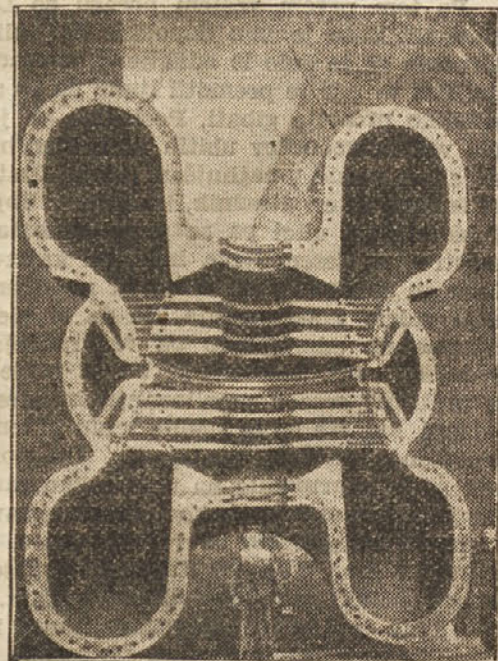
Samo neodvisen tisk je resničen izraz narodove volje in njegovega hotenja! Zato naročajte, širite, sodelujte in inserirajte v lastnem glasilu: »Glas naroda«!

Poljski zunanji minister Beck v Berlinu

Na višku kopalne sezije

Parna turbina za Japonsko

V 8 mesecih so zgradili v Nemčiji orjaško turbino za novo elektrarno na Japonskem. Spodaj stoječi delavec nam daje slutiti, kako ogromne dimenzije mora imeti ta orjak moderne tehnike.